

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Ju-
oslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej... K 84—
za pol leta " " " 42—
za četrt leta " " " 21—
za en mesec " " " 7—
Za izposojnino celoletno K 95—
Sobotna izdaja:
za celo leto " " " K 15—
za izposojnino " " " 20—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat " " " po K 1-20
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 4—
Poslano:
Enostopna petstvarsta K 3—
Izbija vsak dan izvenredni pe-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herz. 7563.

Uspešno prodiranje na Koroškem. Borovlje, Suhi vrh, Labud v naših rokah. Navdušeni sprejem naših čet. — Nemška gro- zodejstva. — Velik plen.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne
31. maja t. l. ob 22. uri poluradno: Naša ofen-
ziva se uspešno nadaljuje. Tekom 30. maja so
naše hrabre čete zavzele Borovlje in Suhi vrh
(ob severnem izhodu podroškega predora).
Labud je v naši posesti.

Nemci ob svojem umiku rušijo in plenijo.
Vse hiše v Spodnjem Dravogradu so oplenje-
ne. Železniške naprave so uničene.

Naše junaške čete so uplenile do sedaj
okoli 20 topov raznega kalibra, veliko število

strojne (samo ena kolona je uplenila 42
strojne), mnogo pušk, municije in tovornih
avtomobilov. Ujeli smo večje število sovraž-
nikov. Naše izgube so razmeroma male.

Čete, ki so osvobodile slovenski Korotan,
prebivalstvo navdušeno sprejema. Povsod ču-
jejo naši vojaki o grozodejstvih, ki jih je upri-
zarjalo podivjano nemško vojaštvo v Borovljah
in Labudu, v katerih krajih se je s prihodom
naših čet povrnil mir in red.

Delauski tabor.

V nedeljo, 15. junija praznuje »Kat
del. društvo v Ljubljani« petindvajsetletni-
co svojega obstoja. V gostilni »Pri Žibertu«
ob savskem mostu je ustanovil pred pet-
indvajsetimi leti ob 3. popoldne dr. Krek
to društvo, ki je postalo zibelka njegovega
velikopoteznega socialnega delovanja. V
okrilju in kot odposlanec tega delavskega
društva je začel svoje plodonosno potova-
nje po slovenskih deželah. Ustanovitev de-
lavske in kmečke konsumne družbe ter
vse mnogostevilne naše prosvetne organi-
zacije so izšle iz tega malega političnega
društva. Naša »Slov. kršč. soc. zveza«,
ki se je imenovala do leta 1898 »Slov. kršč.
soc. delavska zveza«, je izšla tudi iz te
nezatne celice. Kot član tega proletarskega
društva je uprizoril dr. Krek v sloven-
ski domovini svojo veliko politično kampa-
njo za splošno in enako volilno pravico.
Mislimo, da je težko najti v Jugoslaviji
društva, na katerem bi viseli tako slavni
in pomembni zgodovinski spomini kakor
ravno na društvu, ki praznuje 15. junija
svoj jubilej.

Koj ob začetku svojega javnega delo-
vanja je pokazal dr. Krek globok smisel,
izrazito nagiben za delavski proletarijat.
Posebne razmere naše domovine in dana
razredna struktura našega naroda pa je
bila vzrok, da pri nas delavske organizacije
niso mogle pokazati onega silnega razma-
ha, ki ga opazujemo v Nemčiji, Angliji in
Belgiji. Manjkali so gospodarski predpogo-
ji za to. Kjer ni industrije tudi velikih de-
lavskega organizacij ne more biti.

Kar je bilo tedaj zamišljeno, je bila
priprava za bodočnost, kajti usmerjeno je
bilo po svojem zasnutku trideset let na-

prej. Danes pa je prišel čas, ko se bo kr-
ščanski proletarijat razmahnil. Pokazal bo
silo svojih organizatornih sposobnosti in
odrešilnost idej, ki so na njegovi zastavi.

Njegove organizacije morajo postati
šole demokracije. Pogumni značaji, ki jih
delavstvo v boju za svojo neodvisnost rabi,
morajo biti sad tega dela. To je mogoče,
kajti demokracija ni nič drugega kakor
osvoboditev in razvezovanje življenjskih
sil, kakor odpiranje potov za vsako člo-
veško sposobnost. Kar je živega ne sme in
ne more biti potlačeno. V sl. krščanskem
proletariatu pa je še mnogo živega.

V tej veliki socialni borbi, ki gre da-
nes preko Evrope, se razodeva in odpada
vse, kar je na različnih socialnih smereh
slabega in napredku protivnega. Socialna
demokracija je pokazala v tem času, ki je
zanjo v deželah izven naše domovine čas
zgodovinske preizkušnje, mnogo napadalne
in preobrazovalne sile, a obenem vso go-
loto svojih nedostatkov. V stanu je morda,
da prevzame današnji gospodarski sestav
in prikljice v življenje nove načine in nove
oblike proizvajanja. To se sklada z našimi
težnjami in v tem so njeni napor vzpored-
ni z našimi. Toda v tem je vsa njena moč in
ves njen namen izčrpan kakor oni sami v
svoji znanstveni in strankarski literaturi
povdarjajo.

Program socialne demokracije je zgolj
gospodarski program. Narodno-gospodar-
ski programi pa ne morejo zadostiti vsem
raznolikim mnogobrojni duševnim potre-
bam mas. Ko bodo ekonomične zahteve
socialne demokracije izpolnjene, tedaj bo
stala prazen rok pred ljudstvom in ne bo
vedela, kaj mu ponujati. Socialna demo-
kracija je vsled tega prehodnega značaja
in bo, ko svojo nalogo izpolni, izginila.

Ta čas se polagoma že bliža, a napo-
čil bo v spremstvu hudih bojov. Narodno
gospodarstvo ni bilo nikdar in ne more
biti svetovno naziranje. Naše delavstvo po-
seduje program, ki po svoji širini in svo-
jem bogastvu sega neprimerno globlje v
človeško dušo in njene neminljive zahteve
kakor ekonomija socialne demokracije. Mi
smo mnjenja, da golo gospodarstvo nima v
sebi sile biti vsesplošna podlaga človeški
kulturi. Mi stremimo za resničnostjo, ki je
ne bomo nikdar mogli doseči, ki sega celo
preko smrti in je neizčrpiliva. Naš princip
je vsled tega princip večnega napredka.

Krščanski proletarijat, ki se bo zbral
15. junija na Šmarni gori naj se zato zave-
da, da bije v njegovih organizacijah srce
bodočnosti.

Dr. Korošec o naši prehrani.

Belgrad, 28. maja.

Danes je dr. Korošec odgovarjal na
razne interpelacije glede prehrane ter je
pri tem podal sledeče podatke:

Sol.

Na besedo gospoda poslanca Bogda-
noviča odgovarjam nastopno:

Istina je, da imamo v Bosni in Herce-
govini do 20.000 ton soli in da ostaja
aprosimativno 3000 ton za izvoz. Kakor
sem se prepričal po svojih kontrolnih or-
ganizacijah, se izvozi vsak dan iz Bosne v Srbi-
jo, zlasti v Belgrad, kakih 500—5000 kg
soli (izvoz seveda ni vsak dan enak), in
sicer največ po vojaki. Mi nismo imeli
povoda, da bi to zaplenili, ker vemo, da
vlada v Srbiji veliko pomanjkanje soli. Za
druge pokrajine smo poskrbeli sol na ta
način, da smo določili že v prejšnjih do-
govorih z Nemško Avstrijo, da nas bo
Nemška Avstrija zalagala s soljo; tako
dobimo iz Nemške Avstrije 400 vagonov
kuhinjske soli. Dne 25. maja smo sklenili
še dodaten dogovor, po katerem dobimo
zopet 400 vagonov soli. Čimbolj bodo dru-
ge pokrajine preskrbljene s soljo, tem
manj se bo izvažalo iz Bosne. Prosim go-
spoda poslanca, da imenuje okraje in
okroge, v katerih vlada pomanjkanje soli.
Imena teh okrogov bom sporočil pokra-
jinski vladi v Sarajevu, ki razdeljuje sol,
da se bo ozirala v prvi vrsti nanje. To se
bo lahko zgodilo, ker bi po naših poročil-
ih vsaj Bosna in Hercegovina morala biti
zadostno preskrbljena s soljo.

Proti tihotapstvu.

Jaz se popolnoma strinjam s tem, kar
pravi gospod poslanec dr. Bogdanovič, da

je treba preprečiti tihotapljenje v veli-
kem. Kolikor sem jaz izvedel, se tihotap-
ljenje vrši le v malem, po kilogramih; o
tihotapljenju v večjih množinah mi ni
znano ničesar. Bodite prepričani, da se
bo to preprečilo z energično roko, če le
izvemo imena, kdo tihotapi v velikem.
(Poslanec dr. Aca Bogdanovič: »Vsi veli-
koprodavci!«) Prosim, navedite samo kon-
kretna imena in jaz bom ukrenil vse po-
trebno, da se temu napravi konec.

Moka.

Glede moke je dr. Korošec dal na-
slednje podatke:

Istina je, da se je sklenil dne 24. maja
v Belgradu dogovor med Savezom jugo-
slavanskih mlinarjev v Zagrebu in med
ministrstvom za prehrano, v katerem se
je določilo nastopno:

1. da bodo ti mlini nakupovali skup-
no, to se pravi, da bo Savez jugoslov-
anskih mlinarjev kupoval žito za vse mline,
tako, da bo kontrola lahko mogoča.

2. Sklenil se je s Savezom jugo-
slavanskih mlinarjev tudi dogovor, da morajo
ti mlini staviti vso moko nam na razpo-
lago, če je nam potrebna. V 14 dneh, ko
nam stavijo moko na razpolago, moramo
ž njo disponirati; sicer imajo mlini svobo-
do, da ž njo disponirajo.

Sporazumno so se določile tudi cene
moki. Gospod poslanec Kristan ima po-
polnoma prav glede cen moki, ki jih je
navedel. Sklenilo se je namreč, da se mo-
ra iz vsakega metrskega centa pšenice
(samo pšenica pride v poštev) izmleti: 18
kg nularice (najfinejše moke) po 5 K 50 v,
20 kg moke za kuhinjsko porabo po 4 K,
37 kg krušne moke po 2 K, 23 kg otro-
bov po 60 vin., 2 odstotka pa ostaneta za
sprasenje.

Te cene so se določile na podlagi na-
stopnih podatkov:

Računalo se je, da morajo mlini pla-
čevati pšenico (kot rečeno, pride samo
pšenica v poštev) po 2 K 25 v za kg
(Medklic pri socialnih demokratih: »To je
predrago!«) Prosim, gospodje, ko je bil
gospod poslanec Kristan pri meni, sem si
dal telefonično poročati od odseka za pre-
hrano v Zagrebu, kakšne cene vladajo se-
daj v Zagrebu. Dobil sem odgovor, da se
plačuje kg pšenice v Zagrebu po 2 K 30
vin. do 2 K 80 vin. Torej naša podlaga
ni previsoka, če smo računali kg pšenice
po 2 K 25 v. To so oficijelni podatki. Jaz
ne kupujem pšenice in se moram glede
cen dati oficijelno obvestiti.

Stopil sem v zvezo tudi z Novim Sa-
dom, da izvem, kakšne cene vladajo v
Vojvodini. Sporočilo se mi je telefonično,
da znašajo tam cene za pšenico po 2 K

LISTEK.

Josip Povhe.

Gospoda Povheta poznate vsi, mali in
odrasli, stari in mladi, vsi, ki obiskujete
gledališče, dramsko ali operno. Nekaterim
je znana njegova oseba tudi privatno, ta
ga pozna z ulice, drugi iz kavarne. Vidite
ga dopoldne v Unionu, vidite ga, kako
stopa s hitrimi koraki po Šelenburgovi ulici
s cigareto iz Egipta, in v ljudno odgovarja
pozdravom s svojim tipičnim »rešpekt«, ki
ga je menda prinesel od vojakov.

Včasih sem se bal igralcev; mislil sem,
da so to ljudje, ki hodijo vsaj par metrov
nad zemljo. Pozneje, ko sem se potikal po
tujini, sem se prvič seznanil z ljudmi izza
kulis. V G. je bilo, kjer sem hodil malodane
vsak večer v gledališče. Po neki predstavi
so me francoski kolegi peljali za kulise,
oz. za oder in so mi predstavili celo vrsto
igralk in igralcev, s katerimi smo šli po-
tem skupaj v kavarno. Prav prijetno smo
se zabavali v oni »Taverni«, govorili smo
mnogo in se smejali. Takrat sem šele spo-
znal, da so igralci tudi — ljudje, ki hodijo
po tleh, vendar še nisem razumel marsi-
česa na njih. Zakulisno življenje igralcev
me je predvsem zanimalo.

Vrnivši se v domovino sem se res se-
znal z nekaterimi tedanji igralci, n. pr.

z g. Danilom, Skrbinskom, Šestom in na-
zadnje tudi z gospodom Povhetom.

G. Povhe praznuje jutri dvajsetletnico
svojega dramatičnega delovanja. Res je,
da je dvajsetletnica ravno polovica štiri-
desetletnice, ki jo je pred dobrim tednom
obhajal g. Danilo, res je tudi, da g. Povhe
ni prebil vseh svojih sezon na našem odru,
vendar dvajsetletnica je in mislim, da go-
vorim iz srca vsega onega občinstva, ki se
je, če ne že prej, pa vsaj v letošnji sezoni
že tolikrat odkrito in prostodušno nasmeja-
lo Tončku, Celestinu itd., ako g. Povhetu
k temu praznovanju prav iz srca čestitam.
Naj ostane kot komik še dolgo, dolgo let
trden steber v hramu naše Talije.

Gospod Josip Povhe je bil rojen dne
21. januarja 1884 v Ljubljani. Obiskoval
je meščansko šolo in gimnazijo, še raje pa
gledališče, ki ga je, kakor vsakega dijaka,
bolj vlekel kakor Cornelij Nepot.

Komaj štirinajst let star je v mescu
juliju 1898 prišel v gledališko šolo h takrat-
nemu režiserju Inemannu. Po dovršenem
prvem tečaju, ki je trajal samo tri mesece,
je bil takoj angažiran za male vloge in je
že v svoji prvi sezoni igral vlogo ubeglega
lemenatarja Petra Toče v premieri »Ro-
kovnjačev«. To je bil njegov debut. Čez
nekaj časa nato je nastopil v izvorni igri
»Izmajlove«, kjer je kot šestnajstletni fan-
tek igral sedemdeset let starega slugo z
zelo dobrim uspehom. Nastopil je potem še

v nekaterih malih vlogah tako v Schiller-
jevih »Razbojnikih« in drugje.

Po preteku prve sezone je zopet v ju-
liju nadaljeval dramatično šolo pri Ine-
mannu in je bil začetkom nove sezone na-
novno angažiran za male in šaržirane vloge.

Nato je (1900./1.) Inemann odšel v
Prago, na njegovo mesto pa je prišel iz
Prage Dobrovoljni; pod tem režiserjem je
g. Povhe preživel za enkrat zadnjo sezono
na našem odru.

Ker pa ni čutil napredka, je začel obu-
pavati nad svojo gledališko karijero, a ta-
kratni njegov kolega g. Perdan mu je na-
svetoval, naj poizkusi pri nemškem gle-
dališču. Poslušal je njegov nasvet in je pi-
sal takratnemu direktorju nemškega gle-
dališča, ki je ob istem času živel v Fran-
covih varih.

Nemški ravnatelj je bil takoj zadovo-
ljen, ker ga je poznal, in ga je angažiral kot
začetnika. Tako se je za Povheta začela
zopet trnjeva pot. Tri mesece je igral brez
vsake plače, nadaljne tri mesece je dobil
gažo 40 kron in v poletnih mesecih je
kot zborovodja pri istem ravnatelju v Fran-
covih varih vlekel — K 65.

Znova se je moral učiti dramatike in
nemščine, katere je bil le za silo več. Uči-
telji so mu bili takratni režiser Weissmül-
ler, operetni režiser in karakterni komik
Lang ter karakterni igralec Glas. Dobo
celih šest let je Povhe prebil na nemških
odrih. Pel je v zboru, igral je v začetku

manjše, kasneje večje vloge. Nastopal pa
je v Ljubljani, v Francovih, Marijinih in
Karlovih varih, v Žatecu na Češkem v mo-
ravski Ostrovi, v moravskem Šumperku in
nazadnje v poletnem gledališču »Venedig
in Wien« na Dunaju.

Ko je bil leta 1907. zopet član nem-
škega gledališča v Ljubljani, sta ga takrat-
ni intendant slovenskega deželnega gleda-
lišča g. prof. Juvančič in režiser g. Nučič
pozvala, naj bi nastopil v operi »Evan-
gelik« v komični vlogi krojača Zitterbartja.
Nastopil je in imel uspeh. Nato je pel ma-
lo partijo barona Duphola v operi »La
traviata«, na kar ga je tedanji intendant
g. Juvančič angažiral za komično stroko
na slovenskem deželnem gledališču, kjer
je ostal, če izvenzamemo kinematografično
medvladje, nepretrgoma do danes.

Celo vrsto vlog je preigral in preživel
na našem odru od tedaj. Nastopal je v
operetah: »Netopir« kot Eisenstein, »La
Mascotte« kot Pipa, »Valčekov čar« kot
Joachim, »Grof Luksenburški« kot Bazil,
»Jesenski manevar« kot Wallenstein, »Gi-
roflé-Girofla« kot Mursuk, »Cigan baron«
kot Zsüppan, »Dijak-projak« kot polkov-
nik Ollendorf, »Mamzelle Nitouche« kot
major (znani kuplet: Imel sem ljube tri) in
Celestin v letošnji sezoni; v »Ločeni ženi«
kot Pieter Bakenskyl, v »Dona Juanita«
kot Don Pomponio, v »Piskrovecu« kot
Janko, v »Umetniški krvi« kot Torelli itd.

40 v do 2 K 50 v za kg. Torej tudi po teh podatkih postavka 2 K 25 v za kg ni previsoka.

Prav tako sem si dal poročati iz Oseka. Tam je bil v maju t. l. kurz za pšenico 2.40 K do 2.50 K za kg. Poročilo iz Samobora navaja ceno pšenice enako na 2 K 40 v do 2 K 50 v za kg, poročilo iz Mohača pa 2 K do 2 K 10 v.

Iz vseh teh podatkov je razvidno, da se podlaga 2 K 25 v za kg pšenice nikakor ne more imenovati previsoka.

Mletje.

Poleg cen za pšenico so bili pri določitvi cen za mlevske izdelke merodajni tudi stroški za meljavo (mletje). Mletje je stalo lansko leto 18 K za meterski cent pšenice. Mlinarji pravijo, da je letos izključeno, da bi mogel kak mlin mleti po navedeni ceni iz lanskega leta, ampak da stane mletje za meterski cent pšenice letos 31 K. Cene mletja da so se zvišale iz nastopnih razlogov. Dnevne plače delavcev po mlinih so se zvišale za 200—300 odstotkov. Mletje samo se je podražilo, ker se je zmanjšal delovni čas. V marcu t. l. se je uvedel tudi na Hrvaškem in v Slavoniji osemurni delavnik. Tam so imeli mlini delavci poprej dvanajsturni delavnik in se jim je torej delavna doba znižala kar za 4 ure na dan, to povzroči zvišanje mlevskih stroškov pri meterskem centru za 4 K 30 v. Nadalje se nam je poročalo, da se je podražil premog. Meterski cent premoga je veljal lansko leto 15 do 16 kron, letos velja 37 kron. Vse to skupaj je povzročilo, kakor se nam je dokazalo na podlagi natančnih računov, da se je zvišala cena mletja od 18 K na 31 K pri meterskem centru pšenice.

Na podlagi teh dveh faktorjev: cene pšenice po 2 K 25 v za kg in stroškov 31 kron za mletje meterskega centa pšenice so cene, ki so se določile za mlevske izdelke, popolnoma opravičene. Če nam gospodje dokažejo, da ti računi niso pravilni, bomo tudi mlevskim izdelkom lahko nastavili drugačne cene. Na podlagi navedenih podatkov pa to nikakor ni mogoče.

Kako zagotoviti prehrano.

Na drugo vprašanje gospoda poslanca Kristana, kaj namreč nameravam storiti v bodoče glede svobodne trgovine, odgovorjam nastopno. Z ozirom na čas, v katerem živimo, in z ozirom na sedanje stanje setev, ki nikakor ni preveč ugodno, stoji ministrstvo za prehrano na stališču, da bo treba v prihodnjem prehranjevalnem letu zopet poseči po rekvizicijah, maksimiranju cen in racijoniranju živil. Storili smo vse potrebne korake, da dobimo od pokrajinskih vlad podatke glede stanja prehrane in kakovosti setev v posameznih pokrajinah, da nam bo mogoče predložiti to stvar ministrskemu svetu. Letošnja letina ne bo baš sijajna; z ozirom na to bom, kar se mene tiče, predlagal ministrskemu svetu, da poseže po omenjenih sredstvih, ki so potrebna, da se bode naša država popolnoma saturirala glede moke.

Kristan in dr. Korošec.

Poslanec Anton Kristan izvaja: Jaz sicer z odgovorom gospoda ministra za prehrano ne morem biti zadovoljen, in sicer, kot je čisto jasno, vsled tega ne, ker sem mnenja, da bi bilo moralo ministrstvo za prehrano, preden je potrdilo take cene, vprašati ne samo mlinarje, ampak tudi še druge interesente, ki so na ceni moke popolnoma drugače inte-

resirani nego mlinarji, ki so tekom te nesrečne vojne sijajno obogateli z eksplozivanjem siromašnih slojev. Takrat, ko je ministrstvo določalo ceno moki, bi bilo moralo to storiti po poti, ki sem jo označil. Prosim gospoda ministra, naj vsame ministrstvo to zadevo še enkrat v roke in naj pride s pomočjo še drugih organov do nižjih cen. Če se bodo nastavljalne take cene, bo nezadovoljnost z našo vlado vsak dan večja, ne pa manjša, in ne bo postajala naša država bolj priljubljena, ampak nasprotno.

Ministrski podpredsednik dr. Anton Korošec kot vodja ministrstva za prehrano odgovarja:

Na besede gospoda predgovornika imam pripomniti samo to, da prosim gospoda Kristana ter vse gospode in organizacije, da dokažejo, da poprej nevedeni računi niso pravilni. Če so računi pravilni, je tudi vse drugo postopanje pri določitvi cen pravilno. Če se pa dokaže, da smo bili prevarjeni, bomo drage volje izpremili dogovor z mlinarji.

Narodno predstavništvo.

PARLAMENTARNI POLOŽAJ.

Zadnji seji »Nar. predstavništva« sta prinesli začasno ublažitev spora med »Radikalci« in »Demokrati« iz vzrokov, ki smo jih navedli. Da pa seji nista bili brez ostrine, zato so skrbeli to pot socijalni demokrati. V torek se je obravnavala po kratkih vprašanjih na dva ministra interpelacija socijalnih demokratov o prepovedi proslave, odnosno manifestacij za 1. maj. Glavni govornik je bil Korošec, ki je obravnaval posebej dogodke v Sarajevu in se odločno obrnil proti boljševikom in njihovi taktiki ter je označil boljševiško govorjenje in delo bosanskih socijalistov kot frazerstvo. Ostro je kritiziral tudi nastop vojaških organov in čezmerno zapiranje ter ravnanje z zaprtimi. Korošec stališče je izredno elegantno in duhovito pobijal ministrski predsednik Protič, kroti kteremu tudi stvarni socijalist Bukšeg ni mogel uspeti. Notranji minister Pribičević je na podlagi uradnih izvestij pojasnjeval in utemeljeval stališče vlade in delovanje svojih organov. K predmetu sta govorila še Kristan in Tuškanović, toda novega in bistvenega nista prinesla ničesar. Debatu je bila dolga, a v drugi polovici tudi že manj zanimiva. Ob 9. zvečer je predsednik lahko zaključil; zelo prazna zbornica je proti socijalistom sprejela prost prehod na dnevni red.

Seja v sredo je bila v prvi vrsti namenjena debati o začasnem 3 mesečnem provizoriju, ki naj se dovoli na podlagi rednega, ravnokar predloženega proračuna za dobo od junija 1. 1919 do junija 1920. Začetkom seje je socijalni demokrat Kristan zahteval v vprašanju na dr. Korošca kot ministra za prehrano pojasnitve o cenah moke. Dr. Korošec mu je točno in stvarno odgovoril. — Ninčič, minister za finance, je predloženi provizorij s par stavki od pravil v prvi vrsti s tem, da je opozarjal, kako bomo imeli priliko v odboru in plenumu pri glavni budgetni debati, izražati svoje pomisleke ter je provizorij označil kot zadevo zaupanja do vlade.

Radikalci so po svojem govorniku izrekli nekaj kratkih kritičnih opomb in izjavili, da glasujejo za provizorij. Kot protigovornik je nastopil socijalni demokrat

Kristan. Ako upoštevamo njegovo stališče, da kot izrazit bojovnik samo in izključno enega razreda človeške družbe, nima nobenih ozirov ne na druge stanove in tudi ne na državo, potem nam je njegov način kritike in so njegove naravnost neskončne zahteve do države pač zelo lahko umljive, toda utemeljene še daleko niso, saj slone na napačnih premisah. Dolga Kristanova izvajanja so izgubila in trpela tudi vsled načina njegove kritike, ki je bila sicer tu in tam na mestu, pa je žalila po svoji obliki. Ni čuda, da jo je Protič sam ostro odklonil in trdo povdaril, da Kristan pač ni bil v vojski, ni občutil njenih grozot in ne zna preценiti njenih posledic. Ko je Kristan v svojem govoru zahteval popolno demobilizacijo, je bil prekinjen od Slovencev, naj pri svoji socijalno-demokratski Nemški Avstriji vpliva, da ta preneha z rekrutiranjem in opišiljanjem baterij ter z ropanji koroških in štajerskih kmetov, s katerimi dejanji nas sili k vojaškim akcijam. Dokler socijalistična Nemško avstrijska vlada z vsem svojim orožjem in s svojimi banditskimi in boljševiški tolpmi ogroža življenje in imetje vseh slovenskih prebivalcev, posebej še onih na Koroškem in Štajerskem in noče nič slišati o pravičnem miru in sporazumu temveč vedno nanovo pripravlja boje, požige in ropanja, pač nemore naša država samo pahljati z oljčnimi in palmovimi mladikami.

Debatu o provizoriju se nadaljuje v petek. O proračunu samem bomo še poročali.

V »Demokratskem klubu«, ki se sedaj naenkrat imenuje »Demokratska zajednica«, so se izvršile zopet izpremembe. Odstopil je Medaković in tudi glavni urednik »Demokracije« Jovanović je oddal svoje mesto Čoroviću. Kakor naznanja ta s prvi svojim uvodnikom v četrtkovni številki, glavni odbor zajednice zopet kuje nov program; torej potrebuje oni, ki so si ga ob opulentni večerji napravili, že sedaj revizije?

PETKOVA SEJA.

LDU. Beograd, 31. maja. Včerajšnja seja narodnega predstavništva odpravi predsednik dr. Draža Pavlović ob 16. 40 minut. Zapisnik zadnje seje se odobri brez izpremembe.

Rekvizicije stanovanj.

Poslanec Bašić (nacionalce Ribarceve skupine) stavi vprašanje na ministra za notranje stvari radi rekviziranja stanovanj za državne urade, ker ostajajo ljudje na ta način brez stanovanj in prosijo zaradi tega pojasnila.

Minister Svetozar Pribičević potrjuje, da je izšla odredba na podlagi sklepa ministrskega sveta, da se morejo za državne oblasti rekvirirati prostori, ker se morajo najti mesta za državne urade, ki drugače ne morejo delati.

Pomoč vdovam in sirotam.

Poslanec Tomo Popović (radikalec) stavi vprašanje na ministra za prosveto in versvo radi nedostadne pomoči vdovam in sirotam padlih učiteljev in duhovnikov. — Minister za prosveto Ljuba Davidović odgovarja, da skrbi za sirote in vdove učiteljev in da je pozval finančnega ministra, naj bi tudi te obitelji dobivale en dinar dnevno za deco.

Minister za versvo dr. Alaupović odgovarja, da je ministrski svet odobril, da naj dobivajo vse vdove in sirote podporo. Dobili je bodo tudi ostali, ki je doslej še niso prejeli. Dajala se bo tudi obitelji junaško padlih duhovnikov, ker je naša dolžnost, skrbeti za njihove svojce.

Poslanec Popović pravi, da sta oba ministra delovna, opozarja pa, da so obitelji učiteljev in duhovnikov prišle na beraško palico.

Proti davku na vino.

Poslanec Ivan Kovačič (Narodni klub) vpraša finančnega ministra, zakaj je vlada pobirala davek na vino, ker je bil zakon o davku na vino odobren v budimpeštanskem parlamentu, medtem ko ga je Narodno veče v Zagrebu razveljavilo. Predlagal je svoječasno v Narodnem veču, naj se ta davek zamenja s pobiranjem užitnine.

Finančni minister dr. Ninčič odgovarja, da mu vprašanje ni bilo dostavljeno in prosi zato poslanca, naj počaka na odgovor dotle, da se mu vprašanje dostavi.

Podpore invalidom.

Poslanec Kostu Timotijević (demokratska zajednica) vpraša finančnega ministra zaradi podpore, ki so se neredno pošiljale invalidom, kateri so za okupacije ostali v deželi.

Razprava o dvanajstini.

Nato preide zbornica na dnevni red: Nadaljevanje razprave o dvanajstini.

Poslanec Segvić (Narodni klub) pravi, da mora vsaka parlamentarna vlada v moderni državi uživati zaupanje parlamenta. Ako vlada zahteva od parlamenta, da naj ji z glasovanjem o dvanajstini izreče zaupanje, potem mora vlada to zaupanje zaslužiti in mora pokazati, kaj je storila v zunanji in notranji politiki. Minuli so že trije meseci, odkar zaseda parlament. Vlada pa še ni dala pregleda o svojem delu. Ministre je treba opozarjati z interpelacijami in vprašanji, ako se hoče, da se kaj izve. Ako bi vlada obstajala iz vseh skupin v parlamentu, potem bi se to še moralo potrpeti. Ker pa ni tako, mora vlada položiti račun pred parlamentom. Pravi, da nekateri ministri še niso odprli ust v parlamentu in nekateri še sploh niso referirali o svojem delu. Narodni klub je sklenil, da z ozirom na zunanji položaj votira inlemiteto, napram vladi pa nima zaupanja. Povdarja, da je tu

parlament zasilen in da nima sankcije naroda. Ako bi pa nadalje obstajal in delal tako, kot doslej, bo šel isto pot, kakor na Nemškem in Mažarskem.

Italijani so neprijatelji, ki hočejo razvijati mržnjo med enim in drugim delom naroda in zato je še treba voditi narod in narodno politiko v smeri edinstvenosti s popolnim amalgamiranjem našega naroda. Primerja izveščke iz proračuna za Dalmacijo, Hrvatsko in Slavonijo z onimi za Slovenijo. Govore o agrarni reformi, pravi, da agrarni odbor do sedaj še nima nobenega načrta in da agrarna reforma ne sme biti sredstvo za strankarsko agitacijo. (Dolgotrajni medklci.) Skrajno potrebno pa je, da se prične delo. Napake niso v obliki vladavine, nego v notranji politiki.

Poslanec Milutin Stanojević (demokratska zajednica) pravi, da živi Srbija že pet let od dvanajstin. V govoru poslanca Kristana je bilo več koristnih podatkov in obžaluje, da mu ministri niso posvetili večje pozornosti.

Finančni minister je rekel, da je proračun velik radi draginje, ali razlog za draginjo so slabe prometne zveze. Ako uprava sedaj ne more dobiti nekaterih vrst blaga, naj pusti, da jih ljudstvo samo nabavi. O ministru za prehrano pravi, da sam ne ve, kaj bi bilo treba storiti. Pomanjkanje živeža je izvalo ukinjenje svobodne trgovine. Ne misli osebnosti ministra za prehrano, temveč one ljudi, ki so okoli njega. Ako se noče, da bo živež cenejši, je treba uvesti svobodno trgovino. Na koncu govori o valutnih vprašanjih.

Poslanec Milan Marjanović (demokratski) pravi, da zahtevajo interesi naše mlade države, da se glasuje za dvanajstino. Finančni minister si je dovolil mnogo svobode in zato bo tudi on pripomnil nekoliko opazk. Govori o starih in novih davkih in ostro kritično delo uprave državnih monopolov, ki nikakor ne zadovoljuje najsilnejših potreb ljudstva. Pomanjkanje soli je v državi tako veliko, da je ljudstvo samo začelo vtihotapljati sol. Z ozirom na začasni proračun vprašuje, zakaj ne varčuje s denarjem in zahteva, naj se demobilizacija vrši na širši podlagi.

Nato predlaga predsednik, naj se zaključijo lista govornikov.

Posl. Anton Sušnik (Jugoslovanski klub) izvaja, da naš narod še ni popolnoma svoboden, ker so kraji, ki so še okupirani. Zato tega tudi ni prav, ako zahtevajo socijalisti demobilizacijo.

Posl. Kristan je radi tega odklonil tudi vetiranje dvanajstin. Kometiral je v svojem govoru z nemškimi socijalisti. Socijalisti Nemške Avstrije pa pošiljajo svoje bataljone na Koroško. Jugoslovanski klub bo glasoval za dvanajstino z ozirom na politični položaj, ker ima zaupanje v koalicijsko vlado in hoče izraziti svoje zaupanje tudi slavni srbski vojski, ki je ponovno osvobodila več delov Koroške.

Predsednik zaključuje sejo ob 20. uri in odredi prihodno na danes ob devetih z dnevnim redom: Nadaljevanje debate proračunskih dvanajstin.

Privilegirana Narodna Banka kraljevine Srbije in njeni bankovci.

(Dr. Pavel Valjavec.)

I.

Do leta 1884. ni bilo v Srbiji nikakih bankovcev ter tudi nikakih državnih obveznic kot denarno sredstvo; dotlej so imeli tamkaj samo zlato in srebro različnih lastnih in inozemskih kovov; lastnega kova so imeli od leta 1868. do 1884. tudi vsega skupaj le za 24,734.737 dinarjev v srebru, zlatu, niklu in bakru; da to ni premnogo, je očividno. Pri vpeljavi lastnega kovanega denarja se je odločila Srbija za sistem latinske unije, kakor so ga sklenile leta 1865. države latinske denarne zveze Francoska, Švica, Laška in Belgija, katerim je pristopila leta 1868. še Grška. Srbija vendar ni vstopila uradno v zvezo, le dejansko se je uravnala po njenih načelih, oziroma določilih. Ta zveza se je odločila, da naj velja kot denar zlato in srebro — dvojnokovinska veljava —, razmerje med obema kovinama naj bode 15½: proti 1, to se pravi, za 1 kg zlata naj zaračuni 15½ kg srebra, kot enotna teža posameznega komada naj bodi frank, ki se imenuje po raznih deželah različno, n. pr. na Laškem lira. Uporabi se pa 1 kg čistega zlata za nakovanje 3444½ zlatih frankov, oziroma v Srbiji dinarjev, in 1 kg srebra za nakovanje 222½ srebrenih frankov ali dinarjev. Za primerjanje navajam avstrijski sistem, po katerem se naj uporabi 1 kg čistega zlata za nakovanje 3280 zlatih kron in 1 kg čistega srebra za nakovanje 239-521 srebrenih kron, katere slednje naj pa veljajo le kot drobiž. Ker se morata zlato in srebro zaradi svoje mehko-be vedno nekoliko s kako drugo kovino pomešati, da je posamezni komad bolj trd in se dalje obdrži, je ko smata teža posameznih komadov seveda večja, n. pr. pri komadih po 20 frankov (dinarjev) v zlatu, znanih pod besedo napoleonor, znaša 6-45161 gramov, po 20 kron 6-77506 gramov in 20 Mark v zlatu po 7-96496 gramov, a en srebren dinar ali frank, ki ima 900 delov čistega srebra in 100 delov bakra, tehta 5 gramov, 1 srebrena krona, ki ima 835 delov čistega sre-

Nastopal pa je seveda tudi v mnogih dramskih vlogah, v najrazličnejših komedijah, dramah, ljudskih igrokazih in tragedijah.

Igral je z dobrim in prav dobrim uspehom v burkah in dramah: »Gospodična Josette, moja žena«, »Pereant možje«, »Ne vzdramljivi Izidor«, »Nebesa na zemlji«, »Robert in Bertram«, »Lumpacij Vagabunde«, »Fleurlette in Patapon«, »Deseti brat«, »Divji lovec« in mnogo drugih, ki jih ni treba naštevati, kajti posamezni komični tipi, katere je ustvaril, so ostali marsikateremu obiskovalcu našega gledališča v dobrem, prijetnem spominu.

Po Verovškovi smrti (1914) je ostal g. Povhe edini komik na našem odru.

Vprašal sem g. Povheta, kako presoja perspektive za našo dramo in opero v prihodnjem letu.

Molčal je nekaj časa, kakor bi se bal odgovora. Potem pa je vendar v pretrganih besedah povedal sledeče: »Opera in opereta se lepo razvijata, drama pa stoji vsled pomanjkanja igralcev na trhljih nogah. In če odide še g. Nučić, ki je skozi celo sezono neumorno deloval in se trudil, da povzdigne dramo do viška, potem se konzorcij opravičeno boji, da ne dobi v doglednem času kako tako požitvalno in zmerno moč kot je g. Nučić. Če je pa ne dobi, je verjetno, da se naša drama popolnoma razsuje.«

»Ali ni poleg pomanjkanja igralcev še drugih vzrokov, ki spravljajo dramo v nevarnost?«

»Tega ne bi rekel,« je odgovoril, »za dramo je slovenskih moči že od nekdaj primanjkovalo.«

»Zakaj?«

»Zato, ker pri slovenskem gledališču ni videl nihče bodočnosti in ker nismo imeli nikoli prave dramatične šole.«

»Zakaj se pri nas nič ne govori o dramatični šoli?«

»Dramatična šola je premalo; ustanoviti bi se moral zavod — kar se baje namerava — po vzorcu dunajskega konservatorija ali Ottonove šole. Naraščaja imamo za enkrat dovolj, in če bi se dal ta naraščaj izšolati, bi imeli v par letih popolno slovensko dramo, dočim je danes naraščaj — seveda z izjemami — le začetniški.«

»Kaj mislite za prihodnje leto, greste ali ostanete?«

»Za prihodnje leto sem že podpisal pogodbo za opereto in dramo kot prvi salonski komik.«

»Kaj je vzrok, da ravno nekateri boljši igralci odhajajo?«

Gospod Povhe misli, da se to skupinsko zapuščanje našega gledališča vrši bolj iz kapric kot iz kakih tehtnih razlogov.

Menila sva se še o nekaterih malenkostih, ki pa ni, da bi jih napisal.

Njegovemu jutrajšnjemu Celestinu mnogo uspeha, njemu pa še štiri in šest desetletic!

Ivan Gruden.

bra in 165 delov bakra, pa tudi 5 gramov. Ena avstrijska srebrna krona je torej manj vredna kot en srbski srebrni dinar, a ena zlata krona je zopet nekaj več vredna kot en francoski zlati frank, oziroma srbski zlati dinar.

II.

Srbija je imela torej, kakor sem že omenil, do leta 1884. samo 24.734.737 dinarjev lastnega kova v različnih kovinah. To je bilo vsekakor tudi za Srbijo v tedanjem obsegu premalo. Pojavile so se pa tudi še druge gospodarske nepravilnosti. Srbija je imela v letih 1876—1878 vojsko s Turki. Po Berlinski pogodbi je morala Srbija prevzeti veliko obveznosti v denarju, kar jo je jako težilo. Pozneje leta 1882. se je tudi spremenil naslov, da naj bo »kraljevina«, kar je imelo tudi precejšnja denarna bremena za posledico. Obrtniki si niso mogli nikjer dobiti posojil za obrtniške potrebe, da bi mogli napredovati, istotako trgovci ne; če se je pa kje dobil kredit, tedaj je bil ta tako drag, da mu nazadnje od dobička ni veliko ostalo. Zakonita obrestna mera je bila 12 %, toda za to ceno se pri maloštevilnih denarnih zavodih ni bilo dobiti posojil; obresti so znašale v praksi po dvakrat toliko in več, in še tako so bila posojila po navadi precejšnja, ker je v resnici denar bil predragec. Trgovina in obrt se pa po dolgih izkušnjah le tam najbolj in najhitreje razvijata, kjer je dosti kredita in denarnih sredstev. Poleg tega je bilo v splošnem razmerje med izvozom iz Srbije v tuje države in uvozom v Srbijo v škodo slednji, kajti Srbi so plačevali več za uvoženo blago, nego so dobili za izvoženo, to se pravi, še to zlato, kar ga je bilo v deželi, je šlo polagoma vun.

Premišljevali so torej, kako bi se moglo povzdigniti obrt in trgovino. Večina je bila za to, da se naj pomnože denarna sredstva, in sicer s papirnatim denarjem.

Izdajati papirnat denar le v povzdignjenosti, je gotovo idealno ter se jako razlikuje od avstrijskih metod. Avstriji je bilo izdajanje papirja vedno izključno vojaška potreba. Leta 1714. so ustanovili »Mestno Dunajsko Banko« v svrhu, da bi dajala državi v silo posojila; leta 1762. je izdala banka prve bankovce za 12 milijonov, ker je država rabila denar za vojsko. Tudi pozneje so se izdajali bankovci v vojaške namene, nikoli pa radi obrtniških potreb. Kako prijetno se razlikuje v tem pogledu Srbija.

V Srbiji so od začetka nekateri hoteli, da naj bi država sama izdajala papirnat denar ali novčance, kakor se pravi po srbsko. Toda to misel so opustili in prodrlo je mnenje, da naj se ustanovi banka. Da banka ni edino sredstvo v take namene, o tem bodem razpravljati posebej. Toda Srbi so izvolili kapitalistično in ne socialno urejeno banko.

V letih 1875, 1877, 1879, 1881 in 1882 so vsakokratni finančni ministri predlagali zakonske načrte, po katerih naj bi dobila pravico za izdajanje novčanic (bankovcev) banka, ki naj bi bila ustanovljena popolnoma ali pa večinoma s tujim inozemskim denarjem; tuji naj bi torej imeli glavni vpliv na izdajanje denarnih sredstev v Srbiji. Iz tega smemo močnejše sklepati, da takratni finančni ministri niso bili na višku znanstva o gospodarski in drž. politiki, ker drugače si takih predlogov ne morem razlagati. Toda proti temu se je vendar takoj vzdignil zdravi naravni razum in nobeden izmed teh predlogov ni bil sprejet. Šele v prosincu leta 1883. se je sprejel zakon, ki pooblašča vlado, da ustanovi »Narodno banko«, ki naj bi bila ustanovljena le z domačo glavnico. Izvolili so iz trgovcev in finančnih uradnikov odbor za sestavo pravil. Toda komaj je začel odbor delovati, že se razširi vest, da je sklenil finančni minister glede banke s tujim društvom nek trgovski sporazum. To je ozlovoljilo vse in takoj je šla deputacija pod vodstvom trgovca Jova Krstanovića h kralju in ministru z zahtevo, da se naj ustanovi banka le s srbskim denarjem, ker tujega ni potreba in bi bil škodljiv. Vsled tega je pozval minister za dne 20. velikega travna leta 1883. konferenco, obstoječo iz 150. mož. Ta konferenca, ki je bila, mimogrede povedano, nasproti ministru jako nezaupljiva, je izdelala pravila z izrecnim določilom, da inozemci nimajo nikakega glasovnega prava. Po dolgem delu se je posrečilo, da je vlada potrdila pravila dne 17. velikega srpana 1884.

Banka naj bi bila delniška družba z glavnico 20.000.000 dinarjev, razdeljenih na 40.000 delnic po 500 dinarjev. V podpis naj bi se takoj razpisalo le 20.000 delnic, vplačalo naj bi se nanje sprva le četrtino, to je 125 dinarjev, za kar bi dobili delničarji »privremene« (interimistične) delnice. Pojavila se je pa sedaj še druga, za nas zanimiva težnja. Dandanes uvažujejo vse vlade »socializem«, skrbč, da so udeleženi pri javnih ustanovah kar najširši krogi ljudstva. Tega takrat v Srbiji niso poznali ter so, vede ali nevede, še izrecno in po nepotrebnem uvedli v pravilnik

kapitalistična določila. V razpisu si je pridržalo namreč finančno ministristvo pravico, da dodeli, ko bi bilo podpisov za več kot 20.000 delnic, ostale delnice le onim, ki podpišejo po več kot 25 delnic. Dandanes bi se gotovo upoštevali v prvi vrsti mali podpisovatelji. Da se obrača razpis le na »gradjana« in ne na vse državljane, omenjamo le mimogrede.

Toda banka je bila Srbiji koristna tudi v tej obliki. Ko je bilo podpisov za 38.051 delnic, so v svečanu 1884 delničarji izvolili upravni odbor in vlada je izrekla, da je banka ustanovljena. Ta je začela 2. malega srpana 1884 svoje poslovanje pod imenom: »Privilegovana Narodna Banka kraljevine Srbije«.

III.

Narodna banka je takoj kupila pri Belgijski banki že natisnjene bankovce po 100 dinarjev v zlatu, jih zaznamovala le s številkami ter jih izdala. Ker so bili bankovci previsoki, je bila posledica popoln neuspeh. Dne 15. svečana 1885 so izdali bankovce po 50 dinarjev v zlatu; zopet popoln neuspeh; večina bankovcev se je takoj vrnila v banko. Srbsko ljudstvo je bilo po ogromni večini seljaško ter ni rabilo velikega denarja, temveč le majhen denar in drobci. Pri kmečkemu ljudstvu niso bile v tistih časih nikoli velike svote v prometu, komadi po 100 ali pa celo 1000 dinarjev v zlatu niso bili rabljivi. Navadno ljudstvo je poslovalo tedaj dejansko skoro po celem svetu le s srebrnim in drobižem. Torej je bilo treba tudi v Srbiji kreniti na drugo pot. Bančna uprava je predlagala, da se ji da pravica, izdati bankovce po 10 dinarjev v zlatu. Vlada je pa dovolila novčance po 10 dinarjev v srebru, ker je sama mislila izdati papirnat denar po 10 dinarjev v zlatu. Banka je izdala v novembru 1885 bankovce po 10 dinarjev v srebru, in glej, ti so ostali v prometu ter se niso vračali.

IV.

Narodna banka nima za svoje bankovce nikake lastne tiskarne, vse je dala tiskati sprva v Belgiji, pozneje v Parizu. Njej je torej nemočje prikriti inozemstvu, koliko bankovcev je v resnici natisnjenih; to je pa ravno sedaj, z ozirom na vojno, posebne važnosti. Avstro-ogrška banka ima nasproti lastno tiskarno ter lahko tiska brez svetovne kontrole toliko bankovcev, kolikor hoče; to je dejanski tudi storila, in močnejše sedaj še sama ne ve, koliko jih je natisnjenih. Srbska narodna banka ni dala natisniti med celo vojno niti enega bankovca; avstro-ogrška pa gotovo najmanjše več kot 40 milijard.

Srbska Narodna Banka mora imeti po zakonu 40% pokritja v kovinah, a ga je imela pred vojno dejansko vedno več kot 60%. Konec leta 1913 je imela v prometu bankovcev za 36.894.230 dinarjev v zlatu in 169.878.420 dinarjev v srebru, torej vsega skupaj 206.772.650 dinarjev v papirju. Med vojno je mogla izdati ostale, še v banki hranjene, že natisnjene bankovce, katerih pa ni bilo niti še za enkrat toliko. To je za nas sedaj velike važnosti. Dinarski bankovci so redki; to je močnejše vzrok, zakaj se ni uvedlo izplačevanje uradniških mezd v dinarjih in da se glasi tudi sedanje državno posojilo na krono in ne na dinarje. Če vsled te redkosti so dinarski bankovci več vredni kot drugi. Njih vrednost pa prekaša z daleka vrednost kronskih bankovcev avstro-ogrške banke. Ta je imela 7. sušca 1919 v prometu 37.143.502.288 K v bankovcih in 7.086.933.000 K v blagajniških listih, torej čez 40 milijard papirnatega denarja; Srbska banka nima mnogo več od 200 milijonov v prometu. Avstro-ogrška banka nima v resnici nikakega kritja v kovinah, temveč le v slabih terjatvah proti premagani Nemški Avstriji in Madžarski. Jaz, za svojo osebo, sklepam, da so dinarski bankovci še danes ravno toliko vredni kakor pred vojno.

Nemški protipredlogi izročeni.

LDU Lyon, 30. maja. (Brezlično.) Od četrtka popoldne se nahaja celotno besedilo nemških protipredlogov v rokah generalnega tajnika mirovne konference. Dokument, ki obsega skupno 143 strani — 88 so jih izročili že v sredo zvečer, ostalih 55 pa v četrtek popoldne —, je litografiranih na nevezanih listih, ki so popisani samo na eni strani, ter je sestavljen nemški. Tolmači, ki so prideleni mirovni konferenci, so pričeli takoj s prevajanjem. To delo je bilo dovršeno dopoldne prihodnjega dne. Svet četvorice je v petek popoldne nadaljeval razpravo o nemških protipredlogih. Član nemške delegacije v Versailles, baron Lersner, jih je izročil v petek zjutraj polkovniku Henryju, ki se je z aktom nemudoma odpeljal v Pariz. — Grot Brockdorff-Rantzau neprestano pošilja note o raznih točkah mirovnih preliminariev. Tudi v četrtek zvečer je po-

slal na Quai d'Orsay dve noti: Prva je nekak protiodgovor na odgovor zaveznikov z dne 20. maja in se nanaša na postopanje z vojnimi ujetniki. Druga ima naslov: »Pripombe k poročilu, ki so ga izdelali zavezniki glede odgovornosti in vzrokov vojne.« Druga nota je zelo obsežna, ima namreč 11 prilog. V petek zjutraj sta prišli iz Versailles zopet dve noti. Prva razpravlja o postopanju z nemško lastnino, ki s nahaja na ozemlju aliranih in asociiranih držav, druga pa vsebuje nekaj pripomb glede turškega državnega dolga in nemških interesov v Sao Paulo.

Glasovi o nemških protipredlogih.

LDU, Berlin, 30. maja. (ČTU.) Francoski listi, ne izvemši socialističnih, odklanjajo soglasno nemške protipredloge, istotako tudi večina angleških listov.

Država SNS.

Posojilo pol milijarde.

LDU, Beograd, 31. maja. V 20. členu zakonske predloge o proračunu za kraljevstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev za leto 1919/1920., ki je predložen narodnemu predstavništvu, se pooblašča finančni minister, da mora skleniti z inozemstvom pogodbo zaradi pol milijarde kredita v svrhu prehrane in finančnih potreb države. To bi bilo prvo zunanje posojilo kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Iz Dalmacije.

LDU, Split, 30. maja. (DDU.) Iz Šibenika poročajo: Razen italijanskih vojniških ladij »Europa« in »San Giorgio« so odplule iz naše luke tudi vojna ladja »Cortelazzo« in dve torpedovki. Odšle so v smeri proti jugu, ne pa proti Zadru, kakor so razglasili tukajšnji Italijanaši. Sedaj je v šibeniški luki samo ameriška vojna ladja, ki je priplula semkaj pred par dnevi. Moštvo te ladje rado občuje z Jugoslovani in nosi tudi naše narodne kolarke.

Razna poročila.

Izročitev mirovnih pogojev Avstriji.

LDU, Lyon, 31. maja. (Brezlično.) Kakor znano, so nameravali izročiti mirovne preliminarie nemško-avstrijski delegaciji v sredo. Toda na predlog rumunskega ministrskega predsednika Bratianu se je izročitev odgodila na ponedeljek; Bratianu je namreč zahteval, da se omogoči interesiranim državam natančnejša proučitev vseh določb, ki se jih tičejo.

Dar Američanov Avstriji.

LDU, Dunaj, 31. maja. (ČTU.) Amerikanci so dosedaj Nemški Avstriji podarili za 25 milijonov kron živil, pretežno večino teh za stradajoče otroke.

Boji med Rumuni in Ukrajinci.

LDU, Dunaj, 31. maja. (ČTU.) UTU. poroča: Med prodiranjem Halerjevih čet je stavila Rumunija ukrajinski vladni ultimatum. Zahtevala je zasedbo Kolomeje in Stanislavova ter celo, da se Ukrajinci ne smejo upirati zasedbi z oboroženo roko. Ukrajinska vlada je sklenila, bojevati se do skrajnosti ter je v to svrhu tudi odredila splošno mobilizacijo, kateri se je sleherni odzval.

Grki v Mali Aziji.

LDU, Lyon, 30. maja. (Brezlično.) Iz Soluna javljajo: Uradno poročilo grškega glavnega stana javlja, da so grške čete vkorakale brez boja v Aidin (v Mali Aziji).

Jugoslovanski tovariši! Državljeni bratske Jugoslavije!

Srce naše nam polni bol nad dogodki na slovenskem jugu. Stiri leta smo čakali na prihod zaželjenega mira, na osvoboditev iz robstva, na svobodo. Svoboda je prišla! Toda jugoslovanski narod, jedva osvobojen, je znova ogrožen. Jugoslovanskemu narodu se onemogoča politični in gospodarski državni razvoj, ker se mu hoče ukrasti najvažnejše ozemlje primorsko, najbogatejša in najboljša pristaniška mesta.

Mi Čehi, hrepeneči sami po svobodi, želimo svobodo tem bolj narodu, plemensko nam najbližjemu, in naš gnjev je tem večji, ko vidimo, da je narod, ki je naš naraven zaveznik že po svoji zemljepisni legi, tako zaliran in ogrožen v svojem bodočem razvoju. Pojmujemo Vas, saj je Vaša bolest radi ugrabljenih slovenskih pokrajin slična bolesti in trpljenju našega naroda radi poskusa, da se nam odvzame Tešinsko.

Spominjamo se lanskih svečanosti povodom jubileja Narodnega divadla. Vemo, da je bila takrat položena zaobljuba in zakletv: »Zvestoba za zvestobo, kri za kri.« Tem bolj nas žalosti, da so se pojavili v jugoslovanskih časopisih glasovi, ki dvomijo o naši zvestobi in zavezniški odločnosti. Kakor da bi češki narod vobče kdaj kolebal v tem vprašanju, kakor da bi vselej in vsikdar ne zrl v Vas svoje najprirodnejše in najbližje zaveznike! Naš veliki Masaryk je bil edini, ki se je pred 10. leti osmelil v avstrijskih delegacijah na-

stopiti proti aneksiji Bosne in Hercegovine, ki je prvi pokazal na temne diplomatske spletke grofa Aehrenthala, ki bi naj izzvale najostrejšo persekucijo Srbo-Hrvatov v državi. Hočemo biti vsikdar Vaši bratje in delati z Vami roko v roki za lepšo bodočnost! Ne bomo rabili velikih besed, ki navadno povzročajo, da se pozabi na resno, pozitivno, tiho delo, pač pa Vas bomo podpirali in jačili v boju za Vaša prava, in uverjeni smo, da ne bo v glavah Vaših voditeljev in srcih jugoslovanskega naroda zavladala resignacija, ako bi tudi mirovna konferenca odločila proti Vam.

Obljubljamo Vam svečano, da bomo mi, ki smo morali desetletja vzdrževati manjšinsko šolstvo, podpirali narodne in gospodarske manjšine na nemškem ozemlju na Češkem in na Dunaju in da bomo v tem delu smoteno nudili povsodi in vselej tudi Vam svojo dejansko pomoč in podporo. Zakaj, samo taki narodi, ki zaupajo v svojo moč, morejo doseči svoj cilj v srednji Evropi in v boju proti nasilstvu, in naj prihaja to nasilstvo od kodorkoli. Prepričani smo, da zasine nekoč tudi Vam oni slavnostni dan, ko si bo Jugoslavija izvojevala vse svoje pravice.

Osrednji odbor čehoslovanskega študentstva, v katerem so zastopana vsa napredna dijaška društva, Vam pošilja ta pozdrav. Češko študentstvo Vam kliče, Vas pozivlja, da vztrajate in da smoteno delujete za lepšo bodočnost. A ta pride, ker mora priti!

Svaz česko-slovanskega študentstva u Prage.
Jiřina Karasová
Václav Havel.

Seja vodstva Jugoslovanske Kmečke Zveze.

Odbor Jugoslovanske Kmečke Zveze je sklenil v zadnji seji, da se vrši seja vodstva Jug. Km. Z. na binkoštni ponedeljek 9. junija ob pol 11. v dvorani Rokodelskega doma.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva, organizacija in agitacija,
 2. Poročilo načelstva o političnem položaju,
 3. Vprašanje agrarne reforme,
 4. Zavarovalnica za živino.
 5. Poselsko vprašanje, zavarovanje,
 6. Slučajnosti.
- Seja vodstva se naj vdeleže v prvi vrsti vsi odbori Okr. Km. Zvez. Pričakujemo zanesljive udeležbe Km. Zv.

Ivan Brodar, poslanec.

t. č. predsednik Jug. Km. Zv.

Politične novice.

+ **Jugoslovanska meja.** »La Lanterne« z dne 13. maja piše pod tem naslovom: »Jugoslovani so opozorili glede mirovne pogodbe, da prideluje italijanska-avstrijska meja 45 odstotkov slovenskega naroda Italiji in da bo glavno slovensko mesto Ljubljana, oddaljeno 20 km od meje. Potem pripade Italiji tudi Idrija z živim srebrnom, turska železnica, medtem, ko ima Italija že v posesti železnico skozi Pontebio, ki veže Trst z Avstrijo. Kar se tiče plebiscita v Celovcu, ni močnejše razumeti, kako je prišlo do tega, saj je znana notranja germanizacija te dežele.« P. P.

+ **Radiceva peticijska se vedno na dnevnem redu.** »Temps« od 26. t. m. že zopet razpravlja o peticiji »hrvatske kmetijske stranke«, za katero je moral Wilson imenovati posebnega delegata, da jo bo proučil. »Temps« se peča podrobneje s peticijo in začenja s sledečim uvodom: »Ta peticijska in njene priloge so podučne posebno z ozirom na psihologijo hrvatskega naroda, o katerem je imela Evropa in posebno Francija le malo pojma. Navadno si predstavljamo Hrvata kot vojak-delač, ki je vedno pripravljen, da se vojskuje, in je brez posebne kulture. Vsebinske peticije nam kaže, da ima Hrvat svoje ideje, ki so v popolnem nasprotju s tem, kar mu prisojajo širna javnost. Glavni vzrok, da hoče hrvatski kmet svojo neodvisnost od Srbije, je ta, da hoče varovati svojo kulturo, katero smatra za višjo.« — Želimo, da bi »Temps« tudi takrat o naših bratih tako laskavo pisal, ko se gre za podkrepitev italijanskih prevar.

+ **Italijanske spletke.** »Pravda« poroča iz Soluna: Italijani vedno podpirajo Bolgare. Naše oblasti so ujele od Soluna do Okčilara 150 bolgarskih ujetnikov v 3 italijanskih vagonih. V Solunu smo prijeli množico židov iz Bolgarije, ki so bili oblečeni v italijansko uniformo. Italijani rovarijo po Macedoniji in stoje v zvezi z bolgarskimi komitami. Na italijanskih avtomobilih smo zaplenili puške in topovske spiralice, ki so jih bili Bolgari izročili kot vojni plen, a jim jih sedaj vračajo Italijani. Italijani so na ta način spustili do sedaj 5000 bolgarskih ujetnikov.

+ **Utisi iz Italije.** Andrija Veber podaja v listu »La France Libre« z dne 13. maja svoje utise iz Italije, kaže se prijaznega nasproti italijanskim zahtevam in piše med drugim: »Ne zanikam, da ne bi bilo v Italiji še vedno ex-bankirjev in drugih nemških privržencev, ki šepetajo za kulisami: teh gospodov,

ki jih podpirajo nekateri vojaški in diplomatski krogi, je najti tudi v Soliji, kjer na tistem pripravljajo gospodarsko entente, kateri bi sledila druga, namreč z Bolgarijo. Da se obvaruje pred Avstrijo, se je nekdanja Italija zvezala z Nemčijo, kar je bilo napačno. Ravno tako napačno bi bilo, če bi se Italija iz strahu pred Jugoslavijo že zdaj zvezala z Bolgarijo. »Ko govori o nezadovoljnosti, ki je zgubila svojo osorno in krivično obliko proti Wilsonu, podaja korespondent nekatere pitoreskne podrobnosti o tem sovražstvu: »Italijani so mi privoščili nekaj dni, da so preklinjali svojega sodnika, sedaj pa klopoteči že bolj tiho klopotejo. Zdaj se človek lahko spreha, ne da bi videl povsod karikature, kakor jo je prinesel stari satirični žurnal »Asino«, ki je spremenil Wilsona v rdečega osla, ali karikatur »Meschina«, kjer se dviga ponosna Italija pred avtom, ki ga vodi Wilson, v katerem sedijo trije ali štirje obešenjski obrazi. Italija kriči Wilsonu: »Ta bakirska kočija!« P. P.

+ Generalna stavka socialistov vseh dežel. Iz Lugana poročajo, da je Ferrati na velikem protestnem zborovanju v Milanu napovedal 24-urno generalno stavko socialistov vseh dežel kot protest proti nasilnemu miru entente.

+ Direktna zveza Rim — Berlin. »Vossische Zeitung« je prinesla 24. m. m. prvo direktno poročilo iz Rima. S tem je vpostavljen zopet direktna brzojavna zveza za časnikarsko službo med Rimom in Berlinom. — A k nam Italijani še svojih časopisov ne puste!

+ D' Anunzio razžaljen. Znani vojni hujšak — nekdanji italijanski pesnik — D' Anunzio je hotel ob štiriletnici napovedi italijanske vojne 24. m. m. v Rimu v Augušteu zopet govoriti. To pot pa je vladar, ki misli, da je že čas, da se neha s hujškanjem, prepovedala zborovanje. Ker pa je D' Anunzio kljub temu poskušal govoriti, ga je armadno vodstvo pozvalo, da odide na fronto. To se je pa »junaku« zdelo za malo in je takoj zaprosil za umirovljenje. Upajmo, da je s tem konec njegovega hujškanja.

Dnevne novice.

S. k. ak. Starešinstvo vabi svoje člane na zborovanje, ki se vrši v Ljubljani na binkoštno nedeljo, 8. junija 1919. Spored: Ob 9. uri sv. maša v jezuitski kapeli; za padle tovariše starešine in akademike; daruje dr. Gnidovec. — Ob pol 10. uri občni zbor na verandi hotel Union s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelnikovo. 2. Poročilo odbornikov. 3. Izprememba pravil. 4. Določitev članarine. 5. Volitve. 6. Slučajnosti. — Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Dobrodošli tudi tovariši iz naših akademskih društev! — Prof. Remec, predsednik.

— Iz laškega ujetništva. Slovenski častniki, ujetniki v »Mozzecane« (Verona) sporočajo slavnemu uredništvu, vsem znancem in znančkam, da se sedaj nahajajo v novem taborišču: »Convento S. Francesco (Vomero), Napoli«. Te dni so po treh dolgih mesecih prišli prvi pozdravi iz domovine do nas. Iz poročil smo izvedeli, da so bila naša imena objavljena v Vašem cenju, listu. Srčna Vam hvala! Na svidenje! — Miroslav Šinkovec, Napoli, 4. svečana 1919.

— Izdajanje vozovnic v postajici Bitinje. Pričenši s 1. junijem t. l. se izdajajo vozovnice na postajici Bitinje proge Trbiž (Planica) — Ljubljana gl. kol., a le po civilni tarifi. Prtljago se odpravlja potom doplačila v vlaku.

— Iz poštinih krogov smo prejeli: »Zveza poštinih organizacij v Ljubljani« je sklenila sporazumno z zagrebškimi kolegi, da bodi strokovno-stanovski list »Pošta«, dosedaj glasilo hrvatske poštne organizacije v Zagrebu, obenem tudi naše glasilo istih tendenc, ker ustanavljanje in izdajanje separatnega lista v Ljubljani iz raznih vzrokov ne kaže in bi bilo napačno. Besedilo lista bode, kar se izrečno našifi zadev tiče, slovensko. Kot prva taka številka izide »Pošta« že močje 15. junija. Naša dolžnost je, da list vsestransko podpiramo. Apeliramo na vse tovariše in tovaršice, da pri tem sodelujejo s strokovno-stanovskimi dopisi. Obravnava se v članih lahko vsestranske težnje in želje, razpravlja o stanovskih izobrazbi, napakah pri poštini upravi, kritikuje to in ono, ter tako odločno in glasno, da nas bodo morali slišati v Beogradu. Pripomnimo pa že danes, ostanimo stvarni, resni in dosledni, brez osebnih napadov, ter energični in neizprosni proti vsem krivicam. Vsi dopisi iz Slovenije naj se pošiljajo na »Zvezo poštinih organizacij v Ljubljani«, tajniku Franc Šaleharju, poštenu asistentu Ljubljana I. Direktno v Zagreb poslane dopise bo uredništvo »Pošte« vrnilo »Zvezi« v Ljubljano v odobrenje. Na drugi strani pa nam je list podpirati tudi gmočno in to s tem, da je naročnik istega vsak poštini uslužbenec v Sloveniji. Upamo in pričakujemo, da enostavno vse poštne organizacije zadevno tako urede, da plača vsak član s članarino mesečno tudi list; članarina naj se to-

rej takoj primerno zviša. List bo stal približno 25 vin. številka in bo izhajal dvakrat na mesec. Prosimo vse poštne organizacije v Ljubljani, da zanesljivo do 10. junija 1919 javijo število naročnikov in njih imenik z navedbo kraja, kjer so isti nastavljeni.

— Za koroške begunce so darovali: Po S. N. Ign. Zbačnik, zbirka 66 K 40; not. I. Bakovnik, kaz. por., 100 K; častniki sap. baona, Ptuj, 450 K; Rud. Tenente, 20 K; nadalje ljublj. učiteljski, 10 K; Kranjska dež. banka, 1000 K; Zobar O. Seydl, 50 K; Ivan Kral, Cerknica, 50 K; Lavrič; Rakek, 25 K; Kravanja in Tramsšek, 4 K; I. Martinčič, 30 K; Negotovič, 10 K; Šega, 20 K; Ronko, 4 K; T. Svet, 10 K; šolska mlad., Cerknica, 115 K; odv. dr. A. Fettich, 50 K; učiteljica Marica Klančnik, Braslovce, nabrala 325 K; šol. vodstvo Mirna, zbirka 67 K; Jak. Zupančič, 20 K; Kletarsko društvo, Ormož, 200 kron; dijak 5 b. drž. gimn., 25 K; neimenovani, 9 K; Viktor Meden, 500 K; iz Kranjske Gore: dr. Kranjc, 10 K; M. Kalan, 10 K; C. Ambrožič, 10 K; Zore, 20 kron; Lavtižar, 10 K; Hribar, 4 K; Černe, 20 K; Pečar, 10 K; I. Žerjav, 10 K; Humer, 5 K; Černetova, 10 K; neimenovana, 10 kron; Štirn, 20 K; Budinek, 10 K; A. Krajec, 10 K; dr. Budinecova, 5 K; L. in G. Feriančič, 40 K; M. Tavzes, 10 K; Zorjan, 10 K; Riml, 10 K; Jurca, 10 K; Hrovat, 5 K; Peterman, 5 K; sod. sv. Peterlin, 20 kron; Kavčič, 10 K; F. Tičar, 10 K; IV. Šašel, Adlešiči, 100 K; dekan. duh. Kamnik, 300 K; omizje »Miha«, Ljubljana, 2. zbirka 70 K; I.—IV. razr. mest. šole, 32 kron; Brap. Ciril Zupan, nabral pri pregl. kom. za konoje, 1760 K; Kmetsko društvo Rečica, 1000 K; dr. Hubik Škof, Lok., 50 kron; obč. svet, Ljubljana, 10.000 K; Nar. svet v Ljubljani, že meseca januarja, 5000 kron. Skupaj 21.776 K 40 vin. — Rodoljubnim darovalcem najpriskrnejša zahvala. Odbor koroških beguncov v Ljubljani, Poljanska cesta 4.

— Razglas. Po naredbi ministrstva saobračaja Srbov, Hrvatov in Slovencev v Beogradu, št. 3512/19 od 7. maja 1919 se razpusti z 31. t. m. dosedanje poverništvo za promet ministrstva saobračaja.

Z isto naredbo se podreja ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani neposredno ministrstvu saobračaja v Beogradu, za nadzorstvo nad privatnimi železnicami v Sloveniji, osobito nad južno železnico, in za nadzorstvo avtomobilnega prometa pa se ustanavlja v Ljubljani začasni Komisarijat Ministarstva Saobračaja. Ta komisarijat začne delovati s 1. junijem t. l. ter bo izvrševal v imenu saobračaja glede privatnih železnic vse posle ministrstva. Za komisarija je zajedno imenoval minister saobračaja svojega dosedanjega začasnega poverjenika g. Petra Romavha. (Z razglasom te naredbe je preklicana tudi objava o ustanovitvi višjega ravnateljstva za promet v Ljubljani, Uradni list XXVII, stran 58.)

— Dovolitve za nakup živil. Ministrstvo za prehrano in obnovo dežel je izdalo naslednje dovolitve za nakup živil: Ivanu Kolaru dva vagona pšenice in tri vagone moke za Ljubljano in okolico; Ivanu Paiču 86.000 kg koruze in 50.000 kg pšenice za Sv. Peter pri Celju na ime Anton Cvenkel; Prometnemu del. društvu v Novem Sadu 9 vagonov koruze za Ljubljano; Gospodarskemu društvu 3 vagone koruze in 3 vagone pšenice za Velenje in Slovenji Gradec; Splošnemu trg. delavskemu društvu Continental 30.000 kg ječmena za pivovarno »Union«.

— Primarijske službe na štajerskih bolnišnicah. Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani razpisuje v Uradnem listu št. XCIX z dne 28. maja 1919 službe ordinarija oziroma primarija na internem oddelku bolnišnice v Celju. Naše mlade zdravniške strokovnjake opozarjamo na razpis. Dosedanje nemške primarije dr. Karla Thalmanna in dr. Oskarja Filaferra v Mariboru in dr. Eduarda Gollitscha v Celju je deželna vlada odslavila iz službe in sicer prvoimenovanega s 1. julijem, slednje imenovana pa s 1. junijem t. l.

— Zdravniške službe. V »Uradnem listu« št. XCVI. z dne 22. maja t. l. razpisuje Deželna vlada za Slovenijo službo primarija na kirurškem oddelku in službo okrožnega zdravnika v Slovenjem Gradcu. Interesente opozarjamo na razpis.

— Ročna granata je strašno razmesarila desetletnega Pintarjevega Francelina v Olševku dne 30. maja. Našel jo je na butarah pred hišo in se z njo igral. Razletela se je s silnim gromom; pri hiši so popokala vsa okna. Deček je umrl čez nekaj minut.

— Subskripcija 4% državnih bonov. Pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah je bilo do inkl. 30. maja subskribiranih od 896 strank 12.915.500 kron 4% državnih bonov. Opozarjamo izkrenost, da se bodo z ozirom na končano subskripcijo upoštevale le one prijave, ki bodo odposlane po pošti najpozneje 3. junija t. l.

— Iz Loma. — Dobili smo nov zvon iz jeseniške tovarne. Ima prijeten glas in se s prejšnjim starim lepo ujema. Izdelan je bil izredno hitro; naročili smo ga 18.

marca t. l., 24. maja, na dan birmovanja v lomski fari, je že pel v stolpu. Vse potrebno za obešanje, kakor tudi delavca, ki je zvon pravilno obesil v zvoniku, je preskrbel veletovarnar v sosednjem Trziču g. Karel Molline.

— Z Blok. V soboto, dne 24. t. m. se je nebo okrog 10. ure za silo zaoblacilo, in vsak je pričakoval toli potrebnega dežja, pa se je zabliskalo in treščilo v Šrnclovo hišo na Vel. Blokah. Strela je razbila dimnik, pokvarila streho, šla nato v hlev, kjer je pobila štiri živali: dva vola, eno tele in eno kravo. Družina je lansko leto izgubila gospodarja in dva otroka, zdaj ima pa novo nesrečo! Priporočamo ta slučaj naši vladi, da bi težko preizkušeni družini priskočila na pomoč z izdatno podporo. — Pozimi je vsak dan melo, menda celih šest mesecev ali kali, od Velike noči pa vlada zdaj huda suša in mraz. Zrasti ne more nič, ker silna slana vse zaduši že v kali. Trave bo po senožetih za ime, njive stoje prazne. Kaj bo, če v kratkem ne dobimo dežja in gorkega vremena?!

— Visokošolski transport. Oni visokošolci, ki žele v začetku junija potovati na Čeho-slovaško, naj se v svrhu sestave transporta blagovolijo pismeno javiti do 2. junija na naslov: Janežič Pavel, cand. med. Ljubljana, Dolenjska cesta 20/I. Odhod transporta se naznani pozneje v časopisih.

— Zagonelen slučaj tihotapstva. Praska »Tribuna« poroča, da je prispel 9. maja v Prago na Wilsonov kolodvor iz Jugoslavije vlak z 11 vagoni živil. Do Dunaja so spremljali vlak srbski vojaki, od Dunaja do Prage čehoslovaški. Ko je vlak dospel v Prago, niso mogli dognati, kdo je odposiljatelj, kajti ministrstvo prehrane, na katero je bila pošiljatev naslovljena, ni vedelo nič o njej. Uvedli so preiskavo in še isti dan zaprl 33 oseb. — Lepo spričevalo gotovim oblastem!

— Tisoč vagonov. »Pravda« poroča, da stoji na progi Zagreb—Zemun tisoč vagonov raznega blaga in premoža namenjenega za Belgrad, a ni nikogar, ki bi odpravil naprej. List zahteva pojasnila.

— Umrl je, kakor poročajo iz Beograda, poslanec Kufrin, župnik v Belovaru.

— Novi šolski tečaj na podkovski šoli slov. kmet. družbe v Ljubljani, se prične dne 1. julija 1919. Kdor želi vstopiti, naj vloži do 15. junija t. l. prošnjo za sprejem, ki naj ji priloži: 1. krstni list, 2. domovinski list, 3. zadnje šolsko spričevalo, 4. učno spričevalo, 5. npravnstveno spričevalo. Sinovi siromašnih starišev, ki hočejo prositi za podporo, naj predlože tudi ubožni list.

— Žigosan denar in Italijani. Poročali smo, da je bilo od Italijanov pod kaznijo prepovedano, imeti pri sebi žigosan jugoslovanski denar. Sedaj so Italijani to svojo naredbo omilili in sme vsakdo imeti žigosane bankovce. Če jih sme rabiti tudi za plačilno sredstvo, o tem ne poročajo.

Najnovejše.

NARODNO PREDSTANIŠTVO.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 31. maja. Današnja seja narodnega predstavništva se je začela predpoludne, da odobri proračun. Danes je izšla odbritev imunitete. Za drugo branje bo potrebovalo narodno predstavništvo pet dni, tako da bo končano v sredo, ker se v četrtek prične binkoštno počitnice.

OPUŠČENE VOJNE MISIJE.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 31. maja. Opuščene so vojne misije v Parizu, Marsailu in Toulonu. Opuščene so tudi vojne delegacije na Angleškem in v Italiji. Častniki misij so stavljeni na razpolago vojnemu ministrstvu. V posameznih zaveznikih državah bo vlada imenovala atašeje. —

IZ RADIKALNEGA KLUBA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 31. maja. »Samouprava« javlja, da sta vstopila v radikalni klub dr. Jeltanović in dr. Mujeninović.

BOLJŠEVIŠKI VODJE V OSJEKU.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Osijek, 31. maja. V Osijek so dospeli boljševiški vodje Galovac, Strumpf in Friedmann, katere so policijski internirali.

ITALIJANI IN ČEHI.

LDU. Praga, dne 30. maja. (ČTU.) Povodom imenovanja generala Piccionija častnim generalom česko-slovaške armade je poslal italijanski kralj predsedniku Masaryku brzojavko, v kateri se spominja obletnice izročitve častne zastave češkimi legionarjem in pomoči, ki jo je izkazala Italija Čehoslovakom za njih osvoboditev.

ČEŠKI IGRALCI V AMERIKI.

LDU. Praga, dne 30. maja. (ČTU.) Narodni divadlo namerava v svrhu propagande še to leto potovati po Ameriki.

PROTI NADŠKOFU SKRBENSKEMU.

LDU. Praga, dne 30. maja. (ČTU.) V Pferovu je zborovala moravska duhovščina. Zahtevali so resignacijo kneznad-

škofa Skrbenskega in posvečenega škofa Kleina iz Brna »propter aversionem populi et cleri«.

ČEHI PROTI PLAČILU VOJNIH DOLGOV.

LDU. Praga, 31. maja. (ČTU.) Vsi tukajšnji listi nastopajo odločno proti domnevi, da bi nacionalne države morale plačati vojni dolg.

Ljubljanske novice.

Ij Umrla je včeraj po dolgi mučni bolezni gospa Fani F l e r e, soproga poštnega ravnatelja. Cenjeni rodbini naše iskreno sožalje!

Ij Opozarjamo na današnjo predstavo »Občinski tepček« v Ljudskem domu, katero priredi Sentspeterski Orel v Ljubljani. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Kdor se hoče pošteno nasmejati, naj poseti to predstavo.

Ij Mesec prosv. Srca bo predmet propovedi v nedeljo, dne 1. junija, ob 17. uri (ob 5. uri pop.) v kapeli oo. jezuitov.

Ij Slovenska Marijina kongregacija gospodov. Redni tedenski shod v ponedeljek, dne 2. junija, ob pol 20. uri (ob pol 8. uri zvečer) v kongregacijski kapeli oo. jezuitov.

Ij Vč. gg. voditelje ljubljanskih Marijinih družb vabimo na sestanek v ponedeljek, dne 2. junija ob pol 18. uri (ob pol 6. uri popoldne), v dogovorjeni kapeli.

Ij Krekova prosveta. Zveza uradnic in trgovskih nastavljenk vabi vse članice k predavanju, ki bo v torek, 3. junija ob pol 8. uri zvečer v Alojzijevešču, Poljanska cesta. Predava gospa doktorica Piskernik. Pripeljite obilo novih članic v našo Zvezo!

Ij Učitelje-begunce s Koroškega poziva Višji šolski svet v Ljubljani, naj se pripravijo na potovanje na svoja službena mesta, da na poziv tako lahko odidejo. Višji šolski svet. Predsednik: prof. Fr. Vadenjal s. r.

Ij Seja železničarske skupine Jugoslovanske Strokovne Zveze se vrši v ponedeljek zvečer ob osmih v Jugoslovanski tiskarni in knjižnični dvorani (III nadstr.). Vsi odborniki naj se seje zanesljivo udeležijo. Dobro je, da se udeležijo tudi drugi člani.

Ij Zveza delavk (odsek Krekove prosvete) ima v torek, dne 3. t. m. svoj jutranji izlet na Rožnik. Sv. maša bode na Rožniku ob pol 6. uri.

Ij Šentspeterski družabni klub. Družabni večer, ki naj bi se vršil v torek, dne 3. junija 1919, odpade. Mesto tega se pridružimo na binkoštni ponedeljek izletnikom k Sv. Trojici pri Domžalah.

Ij Izlet k Sv. Trojici pri Domžalah priredi šentspetersko prosvetno društvo na binkoštni ponedeljek, 9. junija 1919. K prijazni romarski cerkvi pohitimo s kamniškim vlakom, ki odhaja ob pol 8. uri zjutraj iz Ljubljane, ob 11. uri se bode v romarski cerkvi sv. maša za članstvo, potem se razvije v bližnjem gozdičku prosta zabava. Ob pol 9. uri zvečer se iz Laz povrnemo domov. Za prehrano skrbi vsak sam. Želimo, da se tega izleta udeležijo člani, članice in prijatelji društva s svojimi družinami. Radi reda se je treba priglasiti pri g. pevovodji Zdešarju v cerkveni hiši pri Sv. Petru.

Ij Poroka. Poročil se je včeraj v cerkvi sv. Petra g. Oražem Alojzij, posestnik na Selu in marljiv član naših organizacij, z gdčno. Emo Rojčevno iz Ljubljane. Obilo sreče mlademu paru!

Ij Zveza poštinih organizacij v Ljubljani ima v petek, dne 6. junija t. l., ob 12.00. uro v pismonoški dvorani glavne pošte važno sejo širšega odbora, h kateri se vabijo vsi odborniki, ter se isti naprošajo priti točno in polnoštevilno.

Ij Notarski izpit je napravil včeraj, soboto, pred tukajšnjim višjim deželnim sodiščem predsednik »Društva slov. not. kandidatov« g. not. kand. Anton Koder.

Ij Gledališki svet. Člani gledališkega sveta se vabijo na sejo, ki bo v ponedeljek dne 2. junija ob 17. v pisarni Matice Slovenske.

Ij Ruski kružok v Ljubljani. Na mnogobrojna vprašanja, kdaj prične poslati Ruski kružok, odgovarjam, da nameravamo naše društvo postaviti na širšo podlago, kot jo je imelo do sedaj, in smo tozadevno v dogovorih z deželno vlado. Kružok bo v najkrajšem času otvorjen. Za stari odbor: Terezina Mihajlovna dr. Jenko. Pozdravljamo to misel z veseljem, ker želimo, da se naše poznanje ruskih razmer in ruskega ljudstva poglobi in da kmalu stopimo v stike z našimi velikimi brati na severovzhodu.

Ij I. splošno društvo jugoslovanskih vpokojencev vabi vse svoje člane na važen društveni shod, ki bo v sredo dne 4. junija 1919 ob 15. (3. popoldne) v Novi ul. št. 5. Vstop je dovoljen le z društveno izkaznico. Kdor je še nima in tisti, ki pristopijo k društvu kot člani do shoda — dobijo izkaznice pred shodom pri vstopu. Pridite vsi, da se prepričate o društvenem delovanju za splošno korist vpokojencev.

V slučaju slabega vremena bo shod naslednji dan lepega vremena ravno tam ob isti uri. Načelstvo.

Ij Stanovanjsko vprašanje v Ljubljani. Vsi uradniki, državni, deželni, železniški itd., ki iščejo v Ljubljani stanovanje in jim je na tem, da se končno začne v tem oziru smoteno delo, so naprošeni, da se udeležijo posvetovanja, ki se vrši v ponedeljek, dne 2. junija 1919 ob 8. uri zvečer v dekliskem liceju (pritličje, levo) na Bleiwei-sovi cesti. Želeži je, da se za enkrat udeležijo posvetovanja le po par zastopnikov vsake uradniške panoge. Od tega posvetovanja je odvisno, kako se bo zasnova nadaljna akcija.

Bilježnica glaseča se na ime Jelica Sikošek se je našla. Isto se dobi v upravi Slovenca.

Narodno gledališče.

Opera.

1. junija, nedelja, »Slovaška prince-ska«. Izven abonma.
2. junija, ponedeljek, »Mamzell Ni-touche«. (Obhajanje 20letnice umetniškega delovanja gospoda Povheta.) Izven abonma.
3. junija, torek, »Žongler naše prelju-be gospe«. A 2-60.
4. junija, sredo, predavanje gospoda Branislava Nušiča, srbskega pisatelja o »Tragediji srpskoga naroda«. Izven abon.

Drama.

1. junija, nedelja, »Pelikan«. B 59.
2. junija, ponedeljek, zaprto.
3. junija, torek, »Zemlja«. Izven abon.
4. junija, sredo, zaprto.
5. junija, četrtek, »Za hčer Annessi-ja«. A 62.

Vestnik S. K. S. Z.

Katol. slov. izobraževalno in pod-porno društvo v Domžalah vabi k pred-stavi v nedeljo, dne 1. junija 1919, ob pol štirih popoldne v Društvenem domu. Spo-red: 1. A. Lejsky: »V pozdrav«, koračnica, orkester. 2. A. Foerster: »Planinska«, moški zbor. 3. F. Ferjančič: Šesti venček na-rodnih pesmi, ženski zbor. 4. A. Nedved: »Pozdravljam te, gorenjska stran«, meša-ni zbor. 5. M. Ziehrer: »Na morju«, val-ček, orkester. 6. Govor. 7. A. Kastelic: Zloba in zvestoba. Igrokaz v štirih de-ja-njih. 8. V ječi. Burka v enem dejanju. — Orkestralne točke proizvajajo iz posebne prijaznosti orkester domžalske godbe. — Vstopnina: Sedeži I. vrste 3 K, II. vrste 2 K, stojšče 1 K. — K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Strupe prehlajenja nazivlje znanost dosedaj ne bliže znane povzročevalce revmatičnih bolečin. Te se odstrani oziroma zatire z masažo bolečih mest z Fellerjevimi »Elza-fluidom«. Masira naj se z Elza-fluidom tako dolgo, dokler koža tekočine popolnoma ne absorbira in dokler se na bolečih mestih ne pojavi živahnejši obtok krvi, na kar bolečine popuste. Številni zdravniki priporočajo za take ma-saže Fellerjev Elza-fluid kot najpriljublje-nje sredstvo. Po pošti se ne pošlje manj kot 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici za 24 kron. Edino pristne naročite le pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatrž

št. 134, Hrvaško, kjer dobite tudi Feller-jeve nalahno odvajalne rabarbarske Elza-kroglice za 12 kron 6 škatljic. Te pilule imajo sigurni učinek ter jih jemlje mlado in staro, (i)

Gostilna, v kateri so trije prostori za goste, ena kuhinja, klet, dve spalni sobi, drvarnica, lepe brajde, se proda. Cena 50 tisoč kron. V. J. Studenci pri Mariboru, Brežna cesta 59. a.

Izurnjene šivilje se sprejmejo v trajno delo proti dobri plači. Marije Terezije c. 13, vrata 104, II. nad.

Prosveta.

pr Offenbachova »Madame Favart«. Kar je na tej opereti dobrega, to so malenkosti, posameznosti, odlomki, tako v igri kakor tudi v glasu. Fabula sama na sebi je namreč ravno tako komična, kakor ni, in se poslužuje mnogih zamen, ki pa nikakor niso motiv, ki bi zaradi zame-ne bil komičen. Večjega obsega se mi zdi v iznajdbi scenično in dramatično najbolj posrečen prizor z zvoncem, posebno ko se motiv viša z uporabo velikega zvonca. S scenično sliko, ko vojaki z malimi puškami odplesajo z odra in se kupičijo v ozadje, z onim »è«, ki pride v pesmi gos-pe Favartove na vrsto za besedami »Kaj bi storila le«, par grupacijami in nekaj prešernimi frazami gospoda Favarta in markija, bi komičnost tega teksta kolikor-toliko bila izčrpana, tako da tiči večina ostale komike v igralstvu sodelujočih. V opereti je potem par duhovitih deklama-toričnih mest, posebno v večzbornih na-stopih, nekaj glasbenih oddelkov, ki so boljši, če je zlasti v orkestru mnogo glas-benih načrtkov, ki bi bili zmožni biti iz-hodišče prav vesele glasbe, do katere pa vendar ne pride, zlasti vsled banalno iz-deleane oblike posameznih delov in njih šablonskih koncev. Iznajdljivost in malo-marna obdelava se pogosto vrstita zapo-redoma, pri čemer zadnji učinek prve po-bija, mesto da bi ji dajala rasti in sočno-sti. Igrana je bila opereta dobro. Omeniti je igro g. Gradiša, ki je starega markija onemoglost, strast in poželenje podal na prav dober način, g. Kovača, ki je svoj del zaigral s pravo dostojnostjo, gđ. Go-jevo in gđ. Skalsko, pri igranju katere je opaziti, da komična mesta posebno debelo podčrtava, baje da s tem doseže večji zu-nanji efekt, kar nikoli ne pride pravim umetnicam v prid. G. Peček je bil kot la-kaj dobra figura, g. Povhe je moral ko-mično igrati vlogo, ki ni komična. Posku-šal je to doseči z jezdnim bičem, pritegnil je na pomoč toliko »sacredblejev«, da si jih ta večer gotovo ni želel nikdo v večji množini, kakor so na odru bili na razpo-lago. — Pevsko moramo na prvem mestu imenovati g. Kovača, kateremu je dobro stala ob strani g. Gojeva, katere sem bil neprimerno bolj zadovoljen kakor na aka-demičnem koncertu, dasi so bile umetni-ske, ki jih je pela, mnogo boljše. Ostali bi pevsko ne bili omenjanja vredni, razen gđ. Skalske, ki je svojo vlogo pela v svo-jem navadnem tonu. Scenerija prvega in drugega dejanja je bila dobra, prestava ima slabe akcente. Režijsko bi bilo ome-niti ono skakanje koncem prvega dejanja, v katerem se do zoprnosti ponavljajo isti

gibi, ki prav res niso lepi. Orkester je za igranje takih stvari še precej dober. V opereti ni takih neumnosti, kakršnih so operete običajno prenapolnjene, ima več-darje nekaj duhovitosti, zato še ni vzeti toliko v zlo, da so to opereto uprizorili, zaradi dobrega igranja namreč in zaradi tega, ker je opereta vendarle boljša.

Marij Kogoj.

pr »Cerkveni Glasbenik, 1919, 5. in 6. števil, je izšel s sledečo vsebino: Neko-liko statistike o orglah v ljubljanski škofiji (Stanko Premrl); Procesije (Vink. Lov-šin); Organistovske zadeve; Pregled cerkvenoglasbenih listov; Koncertna poročila; Oglasnik; Razne reči; Naše priloge; Listnica uredništva in upravnštva. — Glasbena priloga prinaša Marijine pesmi za mešani zbor, zložil Stanko Premrl, in evharistično »Počastimo, o kristjani«, za mešani zbor zložil Ignacij Fabiani. — Cer-kveni Glasbenik izhaja sedaj vsaka dva meseca in stane z glasbeno prilogo vred letno 10 K, za dijake 6 K. Uredništvo in upravnštvo: Ljubljana, Pred škofijo, 12, I.

Gospodarske novice.

g Naredba češko-slovaške republike. Glasom poročila jugoslovanskega poslani-ka na Dunaju, je češko-slovaška vlada iz-dala dne 4. marca 1919 naredbo št. 110, glede vpisovanja denarnih vlog, članskih in društvenih deležev, in dne 12. marca leta 1919 naredbo št. 126 glede vpisova-nja in zaznamovanja vrednostnih papirjev. Posnamemo najvažnejše določbe. Po na-redbi št. 110. se morajo vse denarne vloge (vlože knjižice, listine, blagajniške na-kaznice, tekoči ali žirovni računi, brez-obrestni depoziti itd.) pri bankah, denar-nih in drugih zavodih, nadalje članski in društveni deleži, družb, društev, zadrug itd., v dobi od 10. marca do 10. junija leta 1919, od imetnikov na posebnem seznamu prijaviti v vpisovanje. Ta določba je ob-vezna za: 1. fizične osebe, a) ki imajo na ozemlju češko-slovaške republike svoje redno bivališče, ali pa bivajo tam najmanj eno leto glede vseh vlog in deležev; b) vse druge osebe glede domačih (češko-slovaških) vlog in deležev. 2. Vse pravne osebe, na primer občine, okraji, tvrde, društva, družbe, zadrug itd., ki imajo v republiki svoj sedež ali pa vsaj podružni-co. Naknadno vpisovanje in prijavo vlog in deležev dovoli lahko samo finančno mi-nistrstvo odnosno k temu pooblaščen urad in to na podlagi dokaza, da stranka ni mo-gla izpolniti svoje dolžnosti pravočasno. Prijave se morajo izvršiti pri uradu, kateri je v to določen. Za vpisovanje vložitnih knjižic, listov in blagajniških nakaznic ve-

ljajo posebna določila. Za prijavo se mora vplačati polodstotno evidenčno pristojbi-no. Prijavljeni efekti se opremijo po-sebno klavzulo. Brez poslednje je prepove-dana denarnim zavodom katerakoli izpla-čitev kapitala ali obresti. Vloge in deleži, kateri ne bodo prijavljeni k vpisovanju v dobi treh mesecev, računši od prvega vpi-sovalnega dne, zapadejo v korist državi. Bistvena določila naredbe 126. so sledeča: Vrednostni papirji katerekoli vrste obli-gacije, zadolžnice, prioritete, akcije, žrebi, delne zadolžnice, povziti papirji, dobit-kovnice itd., kakor tudi zapadli kuponi teh papirjev, oddeljeni in neoddeljeni, se mo-rajó razen zadolžnic avstrijskih in ogrskih vojnih posojil in razen blagajniških nakaz-nic avstro-ogrške banke vpisati in za-znamovati. Vpisovanju in zaznamovanju so podvrženi vsi vrednostni papirji, v ko-likor se isti nahajajo na ozemlju češko-slovaške republike. Samo popisovanju so podvrženi: 1. vrednostni papirji, vloženi izven republike, katerih imetniki so pri-padniki češko-slovaške republike, prebi-vajoči na njenem ozemlju, ali pa drugim osebam, katere prebivajo najmanj eno leto na tem ozemlju; 2. začasni listi in vred-nostni papirji, ki so bili v dobi vpisovanja podpisani in prideleni in h kateri izdaji je bilo dano državno dovoljenje, ki pa do sedaj efektivno še niso izdani. Vpisovanje je obvezno brez razlike državne pripadno-sti, za vsako fizično ali pravno osebo, ki se nahaja v roku vpisovanja na ozemlju češko-slovaške republike in ki a) pose-duje kot lastnica imenovani vrednostni pa-pir ali b) ki si je pridobila vrednostne pa-pirje na katerikoli način, toda s pridržkom lastninske pravice izročila te papirje dru-gim osebam, da jih posedujejo, hranijo itd. ali c) ki poseduje ali pa hrani vred-nostne papirje za drugo osebo. Na doma-če (češko-slovaške) vrednostne papirje, ka-teri v smislu navedenih določb niso pod-vrženi podpisovanju, so dovoljena izplačila samo, če se oseba, katere jih predloži, iz-kaže s primernim potrdilom svojega fi-nančnega oblastva, ali pa če prebiva izven domovine, s potrdilom svojega konzulata in nadalje s potrdilom rednega zastopnika čeho-slovaške republike, uradujočega v tej državi, v kateri so se nahajali papirji z dne 12. marca 1919. Opozarja se, da te prijave ne stoji v nikaki zvezi s svoječas-no prijavo inozemskih terjatev, odrejeno tuuadno po ministrstvu financ kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Izgubljeno. Uboga ženica je zgubila 30. m. m. na potu od deželne ubožnice do sv. Petra cerkve 15 kron. Pošteni najditelj naj jih izroči na Sv. Petra cesti 23.

Knjigovodja dvojnega knjigovodstva, popolnoma sposoben, se sprejme takoj na veliki graščini. Pro-silci samci naj pošljejo prošnje s prepisi izprave in plačilnimi zahtevami pod »gospodarski urad« na upravo tega lista.

Kredenca, dve bluzi za železn. uradnika in zastori, vse dobro ohran-jeno, je naprodaj v Kolodvorski ulici 34, I. nadstopje, desno.

Star časniški papir proda po 1 K kilo A. Wöl-ling, Bled.

Drva, meterska, žagana in cepljena se dobijo v Kolodvorski ulici št. 31.

Ženitna ponudba.

Državni uradnik lepe zunanosti, 45 let star, se želi takoj seznaniti z mlado izobraženo vdovo brez ali tudi z 1—2 otrokoma. Pogoji: poštenost, pridnost, nekoliko premoženja in svoje lastno stanovanje v Ljubljani. Samo resne ponudbe pod šifro »Plemenito srce« na upravnštvo Slovenca. 3339.

Ženitna ponudba

Višji državni uradnik v 45. letu, želi znanja v svrhu ženitve z gospodično ali vdovo brez otrok. — Ponudbe pod šifro »lux in tenebris« na upravnštvo »Slovenca«.

Kuharica kot gospodinja, katere je va-jena samostojnega gospo-dinjstva in zna dobro kuhati in oprav-ljati druga hišna dela, se sprejme takoj proti dobri plači. Ženske, ki se razumejo na vrt z zelenjavo, imajo prednost. Fran Pust, mestni tesarski mojster, Ljub-ljana, Strelška ulica 31.

Prodajo se moški čevlji, damski klo-buki in druge malenkosti. Trg Tabor 3, pritličje.

Kupim rabljen vrtni stroj za železo (ako tudi kaj pokvarjen) poljsko kovačnico (Feldschmiede), turbino, katere proizvaja Proda se jermenica 10—14 konjskih sil. 2000—3500 vrtanja 115 mm, 4 m drog 100 mm, 3 te-čaj brez podlage v obracajih. Voz sko-raj nov z 10 sedeži na peresih. Več A. Tomšič, Verd p. Vrhnika.

Min in žaga z vso opravo in poslop-jem ali tudi sama oprava se proda. Ponudbe na upravo »SLO-VENCA« pod »ŽAGA«.

Pisalni stroj „Mignon“ dobro ohranjen se kupi. Po-nudbe z naznanilom cene na Franjo Grum, ogljenik, Konjščina, Hrvatska.

Deklico za vse, katere zna tudi kuhati, sprejme gradbeno podj. Mijo Popović, Sisak. Plača po pogodbi.

Koruzo za krmo in mletje ima oddati Fran Pogačnik, Ljubljana, Du-najska cesta 36.

Dve pol pokrili kočiji za nizko ceno sta na prodaj. Izve se pri Medenu, Ljubljana, Poljanska cesta št. 60.

Tropine za krmo živini ima naprodaj po 40 vinarjev kg Sever & Komp. Ljubljana.

Vinotrčci! Gostilničarji! Zamaške iz prave probkovine za buteljke in vehe za sode proda Josip Polak, trgovec, Ljubljana, Sv. Petra cesta 7. Isto tam se dobi tudi lužni kamen.

Iščo stanovanje s hrano za 15 letnega dečka. Naslov se poizve pri upravi tega lista pod št. 3283.

Sirešna opeka se proda v Zgornji Šiš-ki št. 32.

2 bencinmotorja, 4 ozir. 20 HP, se ceno prodasta. **Postrežnica** za cell dan se išče.

Ia stavbeni les, okrogel, franko Ljubljana, se proda. Večja množina, do-bava takoj. Pod naslovnimi šiframi na I. Jugoslovanski anončni in informacni zavod BESELJAK & ROZANC, Ljubljana, Frančevo nabrežje 5.

Josip Flerè, poštni ravnatelj, javlja v svojem kakor tudi v imenu svoje rodbine in vseh sorodnikov pretužno vest, da je danes opoldne po zelo dolgi in mučni bolezn, previ-dena s svetlostjstvi, preminula preblaga soproga, oziroma mati, sestra, svakinja in tašča, gospa

Fani Flerè, roj. Korbar

Pogreb predrage rajinke se vrši v ponedeljek, 2. junija, ob 4. uri popoldne iz hiše na Domo-branski cesti št. 1 na pokopališče pri Božjem grobu v Štepanji vasi, kjer se položi predraga rajinka v začasni grob.

Nepozabna nam umrla bođi priporočena v blag spomin in pobožno molitev.

V Ljubljani, dne 31. maja 1919.

Zalujoče rodbine:

Jos. Flerè, Franc Korbar, Anton Korbar, C. M. Koch.

Tužnim srcem javljamo pre-žalostno vest, da je naš ljubi soproj, oče, brat, stric in svak, gospod

Matej Jenko

nadučitelj na Mirni

danes dne 30. maja ob 1/2 7 uri zjutraj nenadoma preminul, star 41 let.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v nedeljo dne 1. junija ob 3. uri popol. na pokopališče k sv. Heleni.

Mirna, 30. maja 1919.

Ljudmila Jenko roj. Mazgon, učiteljica, soproga.

Ljudmila, Mimi, Ela, Lidija, Marijan, otroci.

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom nenadne smrti našega iskrenoljubljenega, dobrega soproga, oziroma očeta, strica, brata, gospoda

Franc Žiškousky-ja

majorja vojaškega stavbnega urada v Ljubljani

izrekamo vsem našo najsrčnejšo zahvalo.

Posebej pa se zahvaljujemo preč. superiorju g. Kokolju, vsem gg. častnikom kakor tudi ostalemu vojaštvu za mnogoštevilno ča-skeče spremstvo, vsem darovateljem krasnega cvetja in vsem, ki so spremili drugega pokojnika na njega zadnji poti.

V Ljubljani, dne 31. maja 1919.

3348

Zalujoči ostali.

Razpisuje se mesto

organista in cerkvenika

pri dekanijsko-župnijski cerkvi v Ribnici na Dolnjem. Rok za vlaganje prošnje 15. junij t. l. Pogoji se izvedo pri podpisanih. Nastop službe sredi julija t. l. 3210

Župnijski urad Ribnica,
dne 23. maja 1919.

ŽENITNA PONUDBA.

34 letni samski gospod, značajen, v državni službi, želi znanja v svrhu ženitve z gospodično ali vdovo brez otrok od 20—28 let, ki bi imela trgovino, obrt, posestvo ali kaj gotovine. Ponudbe pod »Srečna zveza 1919« na upravo Slovence z navedbo razmer, če možno s sliko. Tajnost zadržana.

Naznanilo.

Podpisana vljudno naznanjava, da sva prevzela znano gostilno „Pavšek“ na Martinovi cesti št. 26 v prenovljenih prostorih.

P. n. občinstvo zagotavlja, da bode v vsakem oziru dobro in točno postreženo.

Za obilen obisk se priporočata udana
Martin in Josipina Dolničar.

RAZPIS.

Občinski urad trga Konjice razpisuje službo

občinskega tajnika.

Službeni prejemki: Mesečna plača 340 K, začasna draginjska doklada 50 K na mesec, renumeracija iz ustanove „Lambrechtinum“ 200 K na leto. — Pogoji za sprejem v službo je, da mora biti dotičnik docela izvežban v poslih občinskega tajnika. — Nastop službe če mogoče 1. julija 1919. — Prošnje se naj vlagajo do 15. junija 1919 na občinski urad trga Konjice. — V Konjicah, dne 29. maja 1919.

Občinski urad trga Konjice. — Gerent dr. Prus, s. r.

Razglas.

Naš letošnji redni občni zbor je podelil znesek treh tisoč kron za obdaritev 60 dolgo službečih, k stanju naših vlagateljev spadajočih poslov in obrtniških pomočnikov (obrtiškimi pomočniki) z nagradami po 50 K.

Za te nagrade morejo prositi one službeče osebe moškega in ženskega spola,

1.) ki so posli v smislu poselskega reda ali obrtniški pomočniki (obrtiškimi pomočniki),

2.) ki so služili ali še služijo najmanj deset let neprenehoma pri enem in istem delodajalcu.

3. ki so vsaj pet let vlagatelji našega zavoda.

Prosilci, ki doslej še niso bili obdarovani z nagrado, imajo prednost pred onimi, ki so v zadnjih treh letih prejeli nagrado.

Tisti, ki prosijo za kako tako nagrado, morajo nepretrgano službeno dobo dokazati s poselsko knjižico ali s spričevalom svojega službodajalca ali na kak drug verodostojen način, n. pr. s potrdilom župnijskega ali občinskega urada svojega službenega kraja. Začasni izstop iz službe zaradi bolezni ne velja kot prenehanje službene dobe, ako je uslužbenec po ozdravljenju zopet vstopil v službo prejšnjega gospodarja.

Pripadnost k stanju naših vlagateljev se mora dokazati z navedbo številke vložne knjižice Kranjske hranilnice, ki se glasi na ime prosilčeve ali je vinkulirana na njegovo ime, ali pa na drug način, ki izključuje vsako zlorabo.

Za te nagrade se je

do 30. junija t. l.

pismeno ali ustno prijaviti tajništvu Kranjske hranilnice. Te prošnje se bodo rešile do konca meseca julija t. l.

V Ljubljani, dne 31. maja 1919.

Ravnateljstvo kranjske hranilnice.

Razpiše se služba uradnika

popolnoma večšega v vseh strokah trgovine in pisarniških del. Lastnoročne pisane prošnje z dokazili o usposobljenosti, dosedanjem službovanju, ter zahtevki o plači je poslati do dne 5. junija t. l. na

Gospodarsko zvezo v Ljubljani

Stavbeni tehnik

se sprejme pri rudniku v Trbovljah.

Reflektanti, samostojni v izdelovanju načrtov, proračunov, obračunov in plačilnih listov, naj do 15. junija 1919 vpošljejo tozadevne ponudbe s prepisom solskih in praktičnih spričeval, plačilne pogoje, znanje jezikov ter osebne podatke na rudniško ravnateljstvo v Trbovljah. 3331

Spedijska in komisijska družba

BALKAN v Ljubljani

kupuje
zdrav

FIŽOL

po dnevnih cenah v raznih količinah.

Termalno-radioaktivno kopališče Toplice pri Novem mestu

zdravi reumatizem, protin, neuragijo (ischias), eksudate (ženske bolezni), posledice rau in zlomljenja kosti i. t. d. Sezija od 1. maja do 30. septembra. Pojasnila daje brezplačno ravnateljstvo. 3306 (8)

Josip Janko

urur v Kamniku
na Šturi

(nasproti farne
cerkve)

priporoča veliko zalogo
žepnih in stenskih ur,
zlatnine, srebrnine in optič-
nega blaga po primerni ceni.

Izkušen

3347

kurjač in strojnik

kakor tudi nekaj delavcev se sprejme
v »Tovarni za ilme v Ljubljani.

Vsakovrstne slamnike

priporoča gospodom trgovcem in slav-
nemu občinstvu, kakor tudi slam-
nate čevlje (solne), predpražnike,
slamnate podplate za v čevlje

**Franjo Cerar, tovarna slam-
nikov, Stob, p. Domžale.**

Tovarna je 7 minut od kolodvora.

Pšenično moko

v poštah zavrtih do 20 kg in po že-
leznicah do 500 kg teže dobavljajo po zelo
ugodni ceni trdka: 3314

BERKES I POLLAK, Križevci.

Prodajalka

manufakturne stroke z dežele se takoj
sprejme. Naslov pove upravništvo
»Slovenca« pod št. 3313.

SANATORIJ „MIRNI DOM“

je spet odprt in sprejema bolnike
vseh vrst, kakor tudi okrepčanja
potrebne. Zdravljenje, tudi izvrstna
hrana pri zmernih cenah. Pojasni-
la daje lastnik in vodja DR. FRAN-
CO, pošta Gornja Kunguta pri
Mariboru. 3245

Pohištvo

od priprostega do najfinejšega izdelka
priporoča po solidni ceni **FRAN SKA-
FAR, Ljubljana, R. m. s. c. 16.** Stav-
beno in pohištveno strojno mizarstvo

Hišna lekarna

z vso opremo in z zdravili, zdravniški
instrumenti, divan za zdravniško pre-
iskovanje, umivalna miza itd., zobo-
zdravniška in zobotehnična oprema je
na prodaj. — Ana Konecničnik, zdrava,
vdova, Gornji grad. 3330

OPEKO

zidake in strešnike oddaja po
najnižjih cenah od postaje Celje
Oswatitsch & Karlovšek,
Celje.

vseh vrst za
urade, društva,
trgovce itd.

Anton Cerne,
graver in izdelovatelj
kavčuk-stambilijev

Ljubljana, Dučni trg 1.

Palice

fino izvršene in okovane za
izprehod itd. nudimo gro-
sistom in tudi naravnost
trgovinam na drobno in
debelo. zastopnike po vseh večjih mestih
iščemo države S. H. S. —
Prva jugoslovanska tvornica
štapova v **SUNIL, Hrvaško.**

Kupujem:

smrekovo lubje
(čreslo)

les za jame

Prosim ponudbe s skrajno ceno!
Vinko Vabič, Zalec pri Celju.

Advokat Dr. Albin Smole, Ljubljana

Uradne ure: dopoldne od 1/2 9—12, popoldne od 1/2 3—1/2 6
Uradne ure spec. za davčne zadeve (davčne nasvete, davčne
informacije, prevzem davčnih zastopstev): popoldne od 1/2 3—1/2 4.

Ing. Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir

Specijalno slavnobeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe
v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elek-
trarne, betonske in železobeton. jezove, mostove,
železobetonska tovarniška poslopja, skladišča,
betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske
in železobetonske konstrukcije.
Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženirske stroke.
Tehnična mnenja, zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Barva

kemično

čisti

vsakovrstno blago

obleke

pere

soefolika

domače perilo

ovratnike, zapestnike

(pošila po isto na dom)

in srajce

tovarna **Jos. Reich**

Ljubljana, Poljanski nastp 4
Podružnica Selenburg, ul. 3.

St. 8399.

RAZGLAS.

Mestna občina ljub-
ljanska rabi nujno delavce za škropljenje in vzdrževanje cest.

Oglasiti se je v pisarni cestnega nadzorstva na magistratu, kjer se dobivajo
vsa pojasnila tako glede plače kakor tudi radi ureditve dela.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 21. maja 1919.

Direktna trgovska zveza z inozemstvom.**Zadružna banka d. d. na Reki.**

(Trgovski, pomorski in odpremi oddelek.)

Ustanovljena od zvez in zadrug. Dobavlja potom svojih pariških lon-
donskih in new-yorskih korespond. veletrgovskih hiš po najugodnejših
pogojih:

Kolonijalno blago in živila, vse surovine,
indust. olja, barve, lake, kemične produkte,
kavčuk in gumijeva blago za industrijo in
obrt, pariških izdelkov, angl. in francosko
tekstilno blago, nouveautés, stroje in razne
industrijske potrebščine, modro galico,
žveplo itd.

Oni naši odjemalci, kateri bi hoteli kako blago hitro in v večji mno-
žini dobaviti, se opozarjajo, da si z ozirom na današnje razmere sami
poskrbe za tuji denar posebno za francoski in angleški.
Razun komisije oskrbuje banka transporte in potrebna zavarovanja.

!SVETLA!

Generalna reprezentanca za **baterije, žarnice,
elektrotehniko**, (izdelek svetovne slovanske
tvornice) za kraljestvo SHS

Janko Pogačar, Zagreb,

začasno Ljubljana, Ilirska ulica številka 29/I.

Prostovoljna dražba

se bo vršila dne 2. junija t. l. ob 9. uri dopoldne naprej v hiši
Breg št. 10, II. nadst. Prodajalo se bode: pohištvo, blagajna
(Wertheim) lovska puška, bicikelj, oljnobarvane slike, veliko
ogledalo s konzolo, 1 zofa in 4 foteli, oblačilno ogledalo, pi-
salni stroj (Adler sistm.), starinska omarica in stol, majolike z
z vazami, marmorne vaze, omara za akte, pisalne mize, ko-
palna banja, mnogo knjig, (francoske, srbske, juridične) i. t. d.

Drogerija

J. C. Kotar

Ljubljana
Wolfova ul. 3.

Gotomanufaktura.